

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Ha nem tagoknak szándékuk új.

Eglen evre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Közpóstelek).

Évi 12- és 24. szám.

Kérőlevelet a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEEL.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
1897. évi rendes

közgyűlésére,

mely november hó 27-én,

azaz szombaton délután 4 órakor

fog a Köztelek nagytermében megtartatni.

Társaságok:

1. Elnöki megnyitót.
2. A jóváhagyott alapszabályok bemutatása.

3. Két jegyzőkönyvhitelesítőt kiküldésére.
4. Igazgató-választmány jelentése az 1896/7. egyesületi évi működéséről.

5. Tagok mozgalma az elmúlt egyesületi évben.

6. A számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése az 1896. év záróműködéséről, az egyesület vagyoni állapotáról és kezeléséről.

7. Az 1898. évi költségvetés megállapítása.

8. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagjai és a székesfehérvári által az igazgató-választmányba három évre beválasztott képviselők jelentése.

9. Egyesületi III. alelnök választása, a választási ciklusból hátralévő három évre (alapszab. 26. §.)

10. Számvizsgáló-bizottságba öt tag választása (alapszab. 62. §.)

11. Az igazgató-választmány tagjai közül elhunyt s illeto kisorsoltak helyébe 6 évre 15 új igazgató-választmányi tag választása.

12. Az 1895—1901. évig tartó választási ciklusból az alapszabályok 34. §. f) alapján ki-

lépteti egyesületi ügyész helyébe 4 évre egy új igazgató-választmányi tag választása (alapszab. 35. §.)

13. Az 1896—1902. tartó választási ciklusból az alapszabályok 34. §. f) alapján ki-

lépteti egyesületi igazgató helyébe 5 évre egy új igazgató-választmányi tag választása. (Alapszab. 35. §.)

14. Tagoknak az igazgató-választmány útján a közgyűlés elé terjesztett és írásba foglalt indítványai, beadványai. (Alapszab. 25. §.)

Budapest, 1897. okt. 30-án.

Gróf Dessenffy Aurél,

elnök.

Meghívó

a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” f. évi november hó 28-án, azaz szerdnap d. e. 10 órakor a Köztelek nagytermében tartandó évi rendes

I. nagygyűlésére.

Tárgyai:

1. Elnöki megnyitót.

2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag választása.

3. A jóváhagyott alapszabályok bemutatása.

4. Szövetségi tagok bejelentése és felvétele.

5. Jelentés a szövetségi iroda f. évi működéséről.

6. Az 1897 évi költségek jóváhagyása.

7. Az 1898 évi költségek megállapítása.

8. Az 1898 évi működési program megállapítása.

9. Szegedi országos mezőgazdasági kiállítás.

*) 25. §. Hogy a tagok beadványai és indítványai (75. §. c) a közgyűlés elé vethetők legyenek, szükséges, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal az elnökhöz vagy annak helyetteséhez vagy az igazgatóhoz beadjassanak.

10. Közvetítő iroda szervezése.

11. Felterjesztés intézése a földmivelésügyi miniszterhez a gazdasági egyesületek anyagi támogatása iránt.

12. A Magyar Földhiteletet felkérése a szövetség anyagi támogatása iránt.

13. Nyitra megyei Gazdasági Egyesület előterjesztési:

a) Szarvasmarhakitvel előmozdítása tárgyában.

b) Gazdasági tudósítók ajánlása tárgyában.

c) Országos sűrűrpa bemutatások tárgyában.

d) A terményeknek kölcsön-zálog gyanánt való lekötése tárgyában.

14. Bihar megyei Gazdasági Egyesület előterjesztése sertésvész elleni védőoltások tárgyában.

15. Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület előterjesztési:

a) A ragadós tüdőlob miatt teljesen ellított állatkivitel szabályozása tárgyában.

b) A Mezőgazdasági Szervezőkörök érdekezte határozatainak a földmivelési- és pénzügyminisztereknél való támogatása tárgyában.

18. László P. Pál műegyetemi tanár javaslata a Budapesten felállítandó gazdasági főiskola tárgyában.

19. Ifj. Sporoz Pál debreczeni gazd. tanintézet tanár előterjesztése gépverseny rendezésének országos szervezése tárgyában.

20. Rubincik Gyula a szövetség titkára előterjesztése a kartelek ügyében hozandó törvényes intézkedések tárgyában.

T. cz.

Mindennemű takarmány fuzmagot, különösen

magyar luczernát

legelőnyösebb áron veszünk. Kérünk hű mintákat, melyekre árajánlattal szolgálunk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

21. Szövetségi tagok előzeteslése az alapszabályok II. R. 23. §-a alapján.*)

Budapest, 1897. november hó 6.

Gróf Desseuffy Aurél,
elnök.

*) 23. §. Hogy a szövetséges gazdasági egyesületek javaslatai vagy a földművelésügyi miniszter által a nagyrészt elő terjesztett tárgyak a szövetségi nagygyűlés elő vitéltek legyenek, szükséges, hogy azok a szövetségi nagygyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal kimutassák a kikötöltek között való szótadás czéljából az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek vagy a végrehajtó-bizottságnak beküldésének.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelési szakosztályának f. hó 13-án, azaz szombaton d. u. 4 órákor a Köztelken tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztályi újalakítása, elnök és két alelnök választása.
2. Állandó bizottságok választása.
3. Nyitrairányel gazd. egyesületi javaslata országos sörpárvásárok ügyében.
4. Rovarkór elleni védekezés.
5. Sörpárkiállítás bírálati eljárásának módosítása.
6. Rázó Imre névelés- és cseresznyés tanulmányjáról szóló jelentésének bírálata ügyében.

Gróf Desseuffy Aurél,
OMGE. elnöke.

1897. október havában befizetett alapítványi kamatok és évdíjak nyugtázása.

I. Alapítványi kamatok.

1897. évre: Urányczy János 10 ft., Zichy Antal 10 ft. 50 kr.

II. Évdíjak.

1896. évre: Bukovinszky Arthur, Engelbrecht Károly, Lakner László, dr. Lónyay Ferenc, Wertheim Armin 10—10 ft., Horváth József, Mesterházy Ernő 5—5 ft.

1897. évre: Bukovinszky Arthur, Blöner Samu, Babó Zoltán, Bajor József, Bakay Dezső, Fodor Albert, Fogarás m. gazd. egyesület, Geléri Mór, Gondá Béla, Günther Imre, Hapán László, Holzer József, Imreh Lajos, Jeszenszky László, Jussa László, Kamocsay Sándor, Kilenyi Pál, Koltik Károly, Krassó-Szörény m. gazd. egyesület, Lakner László, Legény Oskár, Lovassy Ákos, dr. Lónyay Ferenc, Magyar Kázmér, Magyar kender- és lenipár-társaság, Matildy Károly, Manuzsch Mátyás, Bocsnai Mocsary Sándor, Molnár István, Nagyvárad művelődésügyi társaság, Pálffy János, Podrácsky István, Pokorny Pál, Popovits Sándor, Reizinger Henrik, Ribbinszky Elemér, Sárkány Károly, Sáróczy Jenő, Somogyi Péter, Szántó Menyért, Szendvay Miklós, Vasvárhelyi Zoltán, Vuchóti Béla, Wertheim Armin, Zulaizsky József 10—10 ft., Fejő János, Gútk Bence, Horváth József, Pence József, Péchy Zoltán 5—5 ft.

1898. évre: Beresevicz György, Gluck Bence, Pence József, Péchy Zoltán 5—5 ft., Goldschmid József, Hortly Gyula, Stern Samu 10—10 ft.

Figyelemztetés és kérelem.

A postai megbízások egyesületünk pénztára által jelenleg küldetnek szét mindazon tagjainknak, akik évi tagdíjjal vagy alapítványi kamattal vannak hátralelben; kérjük t. tagjainkat, hogy a további költségek elkerülése szempontjából azokat kiváltani sziveskedjenek. Azon tagaink névsorát, akik több évi tartozással vannak hátralelben az egyesületi ügyész urhoz tessük át a további eljárás megindítása végett. A legközelebb szétküldendő évkönyvben a hátralelők ki lesznek tüntetve.

Ignatzy.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányának,

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottságának II. ülésé.

(1897. évi október hó 30-án d. u. 6 órákor s folytatálagosan d. u. 4 órákor.)

Jelen voltak: gróf Desseuffy Aurél elnöklete alatt gróf Andrásffy Aladár, Bujánovics Sándor alelnökök, Bálintffy Pál, Bernáth István, Boró Lajos, Bogárdy József, Chernel Gyula, Csorváth Sándor, dr. Darányi Gyula, Domaházy Sándor, Drey Vilmos, Fischer Kálmán meghyeshalmi, Emény József, dr. Gaál Jenő, Hegedüs Sándor, dr. Hutya Ferenc, Koppány Géza, Kostyán Ferenc, László L. Pál, Libits Adolf, Marton Ádám, Máday Izidor, Mező Pál, Mezey Gyula, Miklós Odón, Molnár István, Pócs Ferenc, Pócs Sándor, Prayner Sándor, Szendrői József, Szent-Iványi Zoltán, dr. Tótki Árvéd, Tokaji László, Tormay Béla és Vörössy Miklós igazgató-választmányi tagok. A tisztviselői részéről Rubincsek Gyula ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál titkár, Buday Barnabás társzerkesztő, Szporon Vilmos segédtitkár.

A) Közösen elintézték ügyek.

Gróf Desseuffy Aurél elnök: Van szerencsém a t. végrehajtó-bizottsági illetve választmányi tag urakat üdvözölni, az ülést megnyitnom. A jegyzőkönyv hitelesítésére Libits Adolf és Emény József urakat kérem fel. Első sorban közösen elintézendő ügyeket vesszük tárgyalás alá.

Mezőhegyesi aratóegyperseny.

Titkár: T. végrehajtó-bizottság I. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének első gyűlési ténylegeséje a Csanád vármegyei gazdasági egyesülettel közösen ez évi július hó 7. és 8-án Mezőhegyesen rendezett aratóegyperseny; a verseny rendezését igen aktuális jelenség tették szükségessé, amennyiben már az aratási munkálatok megelőzőleg nagy hullámokat vevő munkásmozgalmak sejtetnie engedték, hogy az aratási munkálatok nem lesznek simán elvégezhetők és hogy a gazdák-nak az arató munkások ellenséges magatartása miatt sok nehézséggel fog kelleni megküzdökni. Főleg ez okból, de azért is, mert az aratóegyperseny az utóbbi időben jelentékeny szerkezeti javítások eszközöltettek, szükséges volt ezeket versenyesen bemutatni, hogy a gazdák gazdaságosabban tehessek a külföldi gyártmányokéval egy kőt.

A verseny iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult és a gazdák nagy számban vettek részt, ami bizonyítja annak, hogy a rendezés szükség volt. A versenyen 7 marokrákó és 5 kérekötő aratóegyp került bírálát alá, melynek eredményét a "Közlekedő" lapban közöltük tőve; ez alkalommal csak annyit van szerencsém még felmenteni, hogy a pépéken ez időseirnt már tényleg igen jelentékeny javítások konstatáltak, úgy hogy a marokrákó aratóegyp nemcsak a rendezés állása gubonán, de fekvő és kuszált állású gabonán is feltűnően használható, ami ugyan nem mondható a kérekötőkről is, de azért ezek is jelentékenyen tökéletesítették az előbbi időben.

A verseny lefolyásáról László L. Pál és ifj. Szporon Pál tanár urak jelentést szerkesztettek, mely az Egyknyvhon fog megjelenni. Tudomásul szolgál.

Pozsonyi országos sörpárvásár.

Titkár: Egyes vidéki gazdasági egyesületek a sörpára értékesítés előmozdítása érdekében több ízben tették kísérletet sörpára-

vásárok rendezésére. E vásárok azonban nem vezettek ahhoz az eredményhez, melyeket hozzájuk fűztek.

Ennek oka azon körülményre vezethető vissza, hogy a helyi kereskedelmi ellenséges magatartás tanúsított a vásárok iránt a vásárok volt, hogy a gazdasági egyesületek fardozását megkühsítse. Ezt a czéljukat az által értek el, hogy a meglehet külföldi vévöket azzal az állással beszéltek le a vételői, hogy az eladók megbízhatatlanok és nem szállítják a bemutatott minőségű megfelelő árú s hogy az emelkedőn felmértül perses esetekben a vévök nem fogják követelésüket érvényesíthetni. Ennek a híresletének az az eredménye volt, hogy a vévök tartózkodtak a vételői s ügylete kötebése nem igen csobáztak.

E sörpárvásárok azonban a vidéki gazdasági egyesületek által szokásból hárban rendezettek miert is az OMGE, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, az idén elhatározta, hogy a vásárok ezenül szélesebb alapon, országos jelleggel rendeztessenek azért, hogy egyrészt a gazdák tömeges részvétele biztosítsák és másrészt, hogy a külföldi vévök is tömeges megjelenésre bírjak.

Ez irányban indult meg az akéző a folyó évben és az idén két vásár lett volna rendezendő és pedig az első Miskolczon a Borsodmegyei gazdasági egyesület és a miskolci kereskedelmi iparkamara közbenjöttével, a másik pedig Pozsonyban, az ottani gazdasági egyesülettel karöltve. A miskolci vásár a körmyk silány ártárménye folytán elmaradt, s csak a második sörpárvásár tartathatuk meg Pozsonyban augusztus hó 22-én. Dacára azonban, hogy a rendezéség a legreményesebb módon intézkedéseket tetle a vásár sikerre érdekében, és az előmozdításra miert is a konzultációnk után felhívta a vásáron való részvételre a külföldi vévöket, mégis a vásár nem sikerült. Oka ennek az, hogy igen kevés árú jelenik meg — mintegy 500 kg-on — másrészt a vévök tartózkodtak a vételői, mert ugyanazon időben a bécsi bórzen leestek az ártármények felmértül, így a vásárok eladók alig történek, de tekintetbe véve, hogy e vásáron a külföldi vévök nem nagy számban jelennek meg s tudomás vesznak arról, kinél mennyi és mily minőségű árú áll rendelkezésre, és a vásár után az árú rendezetir megis veszik az eladóktól, így tehát a vásároknak mégis károsítet hasznuk van, a kiderült tárgyat képezheti, hogy fentartandók az idős vásárok, vagy sem. Ezirányban a Nyitra-megyei Gazdasági Egyesület konkrét javaslatot adott be, s miután a vásárok ebben az organizációbanozni nem felelnek, van szerencsém indítványozni, hogy a Nyitra-megyei gazdasági egyesület, az OMGE által megjelölt tárgyalási feladatokhoz méltóassak által tárgyalás és véleményadás végett. (Helyeslés)

Miklós Odón: A vezetésem alatt álló Borsodmegyei gazdasági egyesület nevében köszönetet akarok mondani a rendezés körül tanúsított előkészítésgért, másrészt a nemzetiműt nyert segély, az OMGE és a miskolci kamara ligyüzbugósága dacára sem jöhetett létre, mert a július 19-től augusztus 23-ig tartó folytonos esős időjárás és záporok következtében tönkrement az egész vármegye termésé, úgy, hogy az ártárvás megteremtásit azidőszentel tartatuk elhasználni. Az ártárvásokról rendezési kérdéseknél két oldala van, az egyik az elvi, a másik a czélserzési szempont. Elvi szempontokból szeretném, ha t. i. mi kivánatosnak tartjuk ennek a vásárvazervezetnek megtartását, hogy ezt mondjuk ki már ma, nehogy bizonyos vádakkal illesznék, hogy nem bírunk a földmértől nehézségekbe megküzdökni. Mondjuk ki tehát a végrehajtó-bizottság, hogy az országos alapon szervezett sörpárvásárokat fentartandóknak tartja a szervezet miktéjéig tanulj — és ez a czélserzési szempont — azon tanudiműt tesszük függővé,

melyet a növénytermelési szakosztály elő fog terjesztieni. (Helyeslés.)

Gróf Desseffy Aurél elnök: Múltóztatunk hozzájárulni, hogy kimondjuk a sörpávaszárkó országos alapon való rendezésének szükségességét s a részletek kidolgozását a növénytermelési szakosztályra bizzuk. (Elfogadjuk.) Ezt tehát mint határozati mondom ki.

Szólóható tanulmányt.

Ügyvezető-titkár: A folyó év őszén szeptember havában az OMEGE, szőlőművelés és borászat szakosztályai indítványára és annak megszűlése alatt szőlőszeti tanulmányt rendeztet a Balaton-mentére és Arad-Hegyaljra vidékére. A tanulmányban 53 szőlőtermelő gazda vett részt ez ország legkülönbözőbb vidékeiről.

A tanulmányt befejeztével Aradon értekezlet tartottak a tanulmányozók, melyen úgy mint ez az egyesületünk által rendezett tanulmányt alkalmával általában szokásos, a tanulmányt tapasztalatait megbeszélések. Ez értekezlet alkalmával azon javaslat merült fel, hogy az OMEGE igazgató-választmányra kéréssek fel a tanulmányt tapasztalatait kiadásra, hogy ezek ekként lehetővé széles körben publikálva a gazdaközönséggel megismertesse. E tanulmányt ugyanis, mely az országának legerősebb vidékeit látogatta meg és azon vidékeit kereste fel, amelyekről oddig még a rekonstrukció tekintetében a szőlőművelő közönség keveset tudott és azon bő tapasztalat alapján, melyet a résztvevőknek alkalmuk volt szerezni. Kivánatos, hogy a tapasztalatok nem csak azon szűk körben terjesztessenek, amely a tanulmányban részt vett, az értekezlet felkérte Engländer Károlyt dr. Drucker Jenőt és szólót, hogy tapasztalataik jelentése összefoglalva a választmány elé terjeszték kiadást végezték. A jelentés még nem készült el a jövő hó folyamán tartandó ülés elő fog terjesztieni. A jelen ülésen azt nyilatkoztam, hogy ezen tanulmányt kiadást megengedtem és elbíráltam végezték a szőlőszeti szakosztályhoz utasítani sziveskedjék. Együttal vagyok hivatkoztam, hogy az elnökség a hatóságoknak és testületeknek, melyek a tanulmányt sikerrel tetele körül fáradoztak, az egyesület nevében köszönetet fejezte ki. Múltóztatás még ahhoz is hozzájárulni, hogy a földművelésügyi miniszter az O nagyméltóságának szintén köszönetünket fejezzék ki, amiért Engländer Károly szőlőszeti főfelügyelőt a tanulmányra hivatálból kiküldötte. (Helyeslés.)

Gróf Desseffy Aurél elnök: Úgy látom, előadó ur propozíciójához hozzá múltóztatunk járulni, ezt hát mint határozati javaslatot mondom ki.

Kisbéri vetélyverseny.

Titkár: Az utóbbi időkhöz a vetélyverségek nemcsak igen jelentékeny szerkezetű javítások konstálthattak, de igen sok új gépjármű is került forgalomba, úgy, hogy a gazdaközönségnek igen nehéz eligazodnia, hogy mely gépek azok, amelyek a gyakorlatban leginkább megfelelők.

Evéghő az OMEGE, mint a Gazd. Egyesületek Országos Szövetségének közpónja, kármire a Komárom vármegyei gazdasági egyesülettel, folyó évi október 1-én, napján Kisbéri nemzetközi vetélyversenyt rendezett a m. kir. menésradalom területén, melyet a földművelésügyi miniszter nemcsak szives volt és célra átengedni, de a rendezés költségeire 500 forint, a gépek díjazására pedig arany, ezüst és bronzérmeket is bocsátott rendelkezésünkre. A versenyre 11 gép jelent meg, a melyek szűk időt igényeltek, ha tekintettel a rendezés bizottság azon megszorított intézkedéseit, hogy csak a legújabb szerkezetű gépeket engedte versenyezni. A bizottság szerkezet és működés tekintetében bírálta el a gépeket. Hogy mily precíz és szigorú volt a bírálati eljárás, mutatja az, hogy a gépek bi-

rálta három napot vett igénybe és a 11 gépnek közel 1800 méter eszközlötletet.

A verseny eredményét a bizottság a következőképpen állapította meg:

I. díj állami aranyéremmel a bizottság két gépet tüntetett ki és pedig a Sack IV. (Képviselője Propper Samu) és Weiser „Zala-Drill” nevével 201 értékeszámmal. Tekintettel arra a körülményre, hogy mindkét gép a maga nemében teljesen egyformán megfelelt a kívánalmaknak, a bizottság mindkét gép részére elsődíj odaítélését tartotta szükségesnek. Mivel pedig a földművelésügyi miniszter csak I aranyérmert bocsátott rendelkezésre, szükséges volna, hogy Ö nagyméltóságát még egy aranyérmert kiadással kérjék, hogy mindkét gépnél az odaítélés díj kiadható legyen.

II. díj állam ezüst érmét Wichterle Ferenc „Montania-Drill” nevére nyerte el 186 értékeszámmal.

III. díjat 2 gépnek ítélte a bizottság és pedig a Melichar Ferenc „Uicum-Drill” és Pratzner János kettős toldóság szerkezetű gépeinek, mindkettő 178 értékeszámmal nyert.

A verseny lefolyásából konstáltható volt, hogy a vetélyversék a kívánalmaknak még nem felelnek meg teljesen, de a 11 gép közül a díjnyertes gép még tényleg olyan, amely a gyakorlatban leginkább megfelel. Felemletem még itt, hogy a bíráltnál eszközölt méréseket Lázár Pál és Sporzon Pál tanár urak végezték, kiknek ezen fáradságos munkájukért a bíráló-bizottság jegyzőkönyvével köszönetet szavazott és kéri a választmányt, hogy e határozatához hozzájárulni sziveskedjék. (Helyeslés.)

Gróf Desseffy Aurél elnök: Úgy veszem ki, hogy múltóztatunk hozzájárulni az előterjesztéshez; s javasolom, hogy még a bíráló-bizottság elnökének Sárközy Aurél főispán urnak is köszönet szavazzassék. (Helyeslés.)

Szegedi I. Országos Mezőgazdasági Kiállítás.

Ügyvezető-titkár: A végrehajtó bizottság májusi üléséből azon felhatalmazást adta az elnökségnek, hogy a jövő év folyamán az Alföld valamely városában rendezendő mezőgazdasági kiállítás ügyében a kellő lépéseket megtegyje.

Van szerencsém bejelenteni, hogy az előzetes lépések eredményesek voltak, amennyiben Szeged városának közgyűlése elhatározta, hogy hajlandó az országos mezőgazdasági kiállítás rendezésére belomeni, azt anyagilag támogatni, terület átengedni és egyéb más kedvezményeket is biztosítani s a rendezésben tényleg is résztvenni.

Midőn ekként ezen kiállítás a tényleges megvalósulás stádiumába lépett, a választmány részéről is meg kell a lépéseket tenni, amelyek a rendezési munkálatok előkészítését írják meg. Bátor vagyok indítványozni, hogy egy bizottság működtetésével kiüljön, amely a Szeged város által kiküldött bizottsággal, valamint a felkérő Szegedi Gazdasági Egyesület által kiküldendő bizottsággal együttesen tervezetet dolgozzon ki és terjesztse be határozathozatal végett minél rövidebb idő alatt a választmány elé jóváhagyás végett.

Tüntetett arra, hogy Szeged városa hat tagú bizót, ki s ugyanannak tárgyú kil ki a Szegedi Gazdasági Egyesület is, kivánatos volna, hogy a szövetség választmányja is tizenkét taggal képviseltesse magát.

A rendezés részleteire vonatkozólag egyáltalán nem vagyok abban a helyzetben, hogy még tájékozottul is mondhatnék a választmányt, mert megelőzém a bizottság munkálatait, amely a rendezésnek általános szempontjait meghatározza lesz hivatalos. Az anyagi oldalra nézve a kérdésem, bator vagyok bejelenteni, hogy Szeged városa a kiállítás rendezésére 5000 forint szavazott. A mult szövetségi választmányi ülésen tárgyalt költségvetés keretén belül batorok lettek tüntetve, hogy a jövő évi szövetségi bevételek

szuperplurusa 5–6 ezer forint, amely a kiállítás támogatására volna fordítható. Ugyan csak az első választmányi ülés alkalmával beaterjesztett tájékoztató-programmban fel volt véve, hogy a földműv. miniszter ur a kiállítással kapcsolatos összes díjazások díjainak adományozására volna felkérő. Erre nézve van szerencsém bejelenteni, hogy az egyesület, hogy mitután a földművelésügyi miniszterrel a már folyamán készült, voltak batorok bejelenteni Ö excellenciájának, hogy a jövő évben országos mezőgazdasági kiállítást szándékozik rendezni, s hogy e célra Ö nagyméltóságának áldozatközönséget igénybe óhajuk venni. Az összeget nem jelezhetjük, mert ez a rendezőbizottság feladata lesz. Amennyiben a t. választmányt nem volna észrevétele, ami esetleg a rendezőbizottság figyelmébe ajánlandó lenne, bator vagyok indítványozni, hogy a 12 tag a választmányi kebleből kilépjék, a Szegedi Gazdasági Egylet 6 kiküldötével és a város képviselőivel együttesen a program elkészítése és lehető rövidebb idő alatt a választmányt beaterjesse, hogy az előmunkálatok január hó 1-ével megindíthatók legyenek.

Gróf Desseffy Aurél elnök: A mult választmányi ülés határozata alapján az előmunkálatok megtételét és itt csak egy körülmény van, ami közelebbsé, hogy a vidéken beállott inség és rossz termés nem-e fog ismételődni a jövő évben is. Az egész kiállítás sikere részben a jövő év termés eredményétől függ s részben attól is feltételeztük, hogy vajon megengedjék-e a földművelésügyi miniszterrel a díjak adományozását.

Miklós Ödön: részvét a május 29-én e kérdés körül fömerült vitában s azon felszólalásokhoz csatlakozok, kik ezen vándorgyűlések rendezésével kapcsolatos kiállításnak nem demonstratív, mint inkább instruktív céljait jelezte. Nem tudom — ugymond — leszünk-e azon helyzetben, hogy a program részleteit is felbírálhassuk, mert a választmány az, hogy oly programot kell összeállítani, mely az ország különböző gazdáinak is hasznára szolgál. Azt kérné tehát, hogy lehetőleg a gazdaközönség szélesebb rétegeiből állítsassék össze a rendezőbizottság az ország különböző vidékeire való tekintettel.

Gróf Desseffy Aurél elnök: Helyesli előtte szóló nézetét a bizottság tagjainak kiállításra nézve s itt csak az az agyú meríthet fel, hogy az ország távolabbi eső vidékeinek gazdáira nehezebben jöhetnek össze a bizottsági ülésre. Inkább arra fektetne nagy súlyt felszólaló, hogy olyan agyének legyenek részt a bizottság működésében, kik már ilyen kiállítások rendezésében bizonyos gyakorlati bírnak. (Helyeslés.)

Tormay Béla: Az idonoktat, melyeket előadó ur öccsallenzációja első felszólalásában felkötött, nagyon fontosnak tartja. Szólo elfogadja az indítványt azzal a kikötéssel, hogy a kiküldendő bizottság a kiállítás megvagy meg nem tartására nézve is tyeven a választmányt javaslatot. Az előkészületek azonban meg lehet tenni annál is inkább, mert a földművelésügyi miniszter ur Ö nagyméltóságának is módjában van, hogy a budgetben gondoskodja a kiállítás szükségletéről.

Ügyvezető-titkár: Szabadon rövid felvilágosítással szólnom a felhözottakra. Szegeden, midőn lét voltunk a kiállítás megbeszélésére végezt, ugyanezen agyomlatok jutottak kifejezésre és határozta bent, hogyha úgy alakulnak a viszonyok, hogy kedvezőlen évre volna kilátás, akkor elhalasztandó a kiállítás. Ami Miklós Ödön indítványát illeti, azt hiszem, hogy a rendezőbizottság elöllyepkesse le megoldható, hogy a központi rendezőbizottság felszólítja a vidéki gazdasági egyesületeket saját kebleikből agy szűkebb körű bizottság kiküldésére, amely egy tagját a központba kiküldi, úgy, hogy a folytonos összeköttetés a vidék és központ között fennálljon. (Helyeslés.)

(Gróf *Desseffy* Aurél elnök: Ha jól vettem ki, ahhoz méltózatnak járulni, hogy biztoság küldésük ki azzal, hogy Szeged város és az ottani gazdasági egyesület kiküldöttével együttesen állapítsák meg a kiállítás programját és véleményét terjeszsenek a végrehajtóbizottság elé azíránt, vajjon a jövő év szeptemberében használnak-e a kiállítás vagy nem a biztoság, a tekintetben is tájékoztassa magát, hogy a földművelésügyi miniszter hogyan fogadja ezt a tervet és hajlandó-e a díjakat adományozni. (Helyeslés) Ha ezt el méltóztatnak fogadni, határozatként mondom ki s egyuttal javasolnám hozom, hogy a szövetségi választmány által kiküldendő bizottságra *Bárány Árpád, Remner Gusztáv, Laczniczky Miklós, Miklós Ödön, Engelbrecht Károly, Párker János, Molnár István, Sándor Adolf, Forster Géza, László L. Pál, Cserháti Sándor, Baross Károly* és előadónk *Rubinek Gyula* választassanak be. (Helyeslés).)

Ügyvezető-titkár jelentése németországi tanulmányútról.

Ügyvezető-titkár: Az első szövetségi választmányi ülésről azon megízlelt megízlelt nyertem, hogy a Német Gazdasági Egyesület és az általa Hamburgban rendezett kiállítás szervezett tanulmányozzom.

A Német Gazdasági Egylet a tagoknak szolgáltatandó anyagi előnyök tekintetében olyan működést fog ki, amely egyedül áll az egész világon. A közvetítés részben több mint felmúllo márkát bevételre saját céljaira és ezenkívül ugyancsak felmúllo márká hasznát tud biztosítani saját tagjainak. A közvetítés volt az, amelynek tanulmányozására különösen felfogott fordítottam, a másik pedig a kiállítás szervezte.

Tanulmányi jelentésem a „*Köztelek*” 86. számában jelent meg. Ezen tanulmányi tapasztalatoknak a gyakorlatban való élethelelpetése az egyesületnek olyan új szervezkedést vonjak maguk után, mely behatóbb megítálat igényel. Kérem a választmányt, hogy saját köréből egy szűkebb kör bizottságot működtessenek kiállítani azon szándékkal, hogy úgy a szervezést, mint az anyagi előnyök biztosítása s általában a közvetítés élethelelpetése irányában a választmányunk mielőbbi javaslatokot tegyen, úgy, hogy ennek kapcsán egy közvetítő iroda szervezése még a jövő év folyamán keresztülhelve legyen. (Helyeslés).

Gróf *Desseffy* Aurél elnök: Előadó ur indítványához a t. szövetségi választmány hozzájárulva, a szűkebb kör bizottság tagjainul propozícióba hozom *Bujanovics Sándor* elnököle alatt *Bálinffy Pál, Percei Ferenc, Cserháti Sándor, Remner Gusztáv, Forster Géza* és *Meskó Pál* urakat. (Helyeslés).

Rászó Imre német- és csehországi tanulmányúta.

Ügyvezető-titkár: Rászó Imre még az 1896. év tavaszán megízlelt nyert az egyesülettel, hogy Németországban a cukoripartermelési viszonyokat és különösen a magiermelést, a gazda és gyáros közti viszony tanulmányozza. Tanulmányját az illető befejezven, erről most jelentést készít és kéri, hogy tanulmányi útra engedélyt kapjon. A tagok rendelkezéseire bocsátani sziveskedjék. Múltkorasztás Rászó jelentését, melyet december hó végén fog herterjeszteni, felülbíralt végett a növénytermelési szakosztályhoz utasítam, amely az egész tanulmányi eszméjét felvetette.

Emőd József szerint a jelentés csak akkor bírna értéket, hogya az január első kinyomtatottak és az érdeklődő gazdákhoz közzétettnek, mert az új szerződések januárban fognak megkötötni a jelentésben foglaltakat lehetőleg hasznosítani kellene a szerződés megkötése alkalmával.

Ügyvezető-titkár megjegyzé, hogy a tanulmányozó két évig tartott tanulmányját az

idei nyáron fejezte be csak és most készíti jelentését, felkérőnek volna, hogy azon részét, mely a gazda és gyáros közötti szerződés viszonyra vonatkozik, dolgozza ki a tanulmányozó mielőbb és az a „*Köztelek*” hivatalos lap külön mellékleteként megjelentetve volna, hogy így a gazdaközösség meg a szerződés megkötése előtt arról tudomást szerzhessen. (Helyeslés).

Gróf *Desseffy* Aurél elnök így értelemben mondja ki a választmány határozatát. Az egész jelentés a névnyertermelési szakosztályhoz utasított.

Orszórszági tanulmány.

Ügyvezető-titkár: A mult ülés határozatából folyólag az Orszórszágra teendő gazdasági tanulmányút ügyében az elnökés felkérte a földművelésügyi miniszter urat, hogy a kül-nyertermelési útján kiegészítők információzt szerezni, vajjon az orosz kormány mennyiben látná szívesen az orosz gazdasági viszonyokat tanulmányozó magyar gazdákak. Felkérte az elnökés a minisztert arra is, hogy az orosz földművelésügyi miniszterhez a tanulmányút ügyében intézett föltérjesztésünket pártolja, egyúttalén átirat intéztesse el tárgyban a moszkvai és szentpétervári császári gazdasági egyesületekhez, hogy a tanulmányút programjára néze tájékoztást nyújtan sziveskedjenek.

Az így további állapotról annak idején előterjesztés fogunk tenni a szövetségi választmányunk szolgálat.

Gróf Festetics György szobra.

Ügyvezető-titkár felolvassa a földművelésügyi miniszter alábbi leiratát:

Gazdasági Egyesületnek Orszórsz Szövetségének Budapesten, Köztelek.

„Miként arról a t. Szövetség tudomást szerzett, a készhelyi Georgikon megalapításának 100-ik évfordulója s a készhelyi tanintézet új épületének záróünnepélye alkalmából rendezendő ünnepélyi felmenőre az országban ismertetlen helyeslére talált, hogy a Georgikon nagyverni alapítója, gróf Festetics György halhatatlan emlékének megörökítésére áldásos tevékenységnek színhelyén, Készhelyen a magyar gazdaközösség közadakozásából szobor állítások. Jól tudom ugyan, hogy a f. év sok áldozatot kívánt gazdaközösségünköl és fáradozását nemcsak hogy nem jutalmazta szorgalma arányában, de a kedvezőtlen természeti viszonyok káros összejárása sok reménytelő megfosztotta, mindazonáltal, midőn a szobor felállításához szükséges összeg gyűjtésének még a f. évben leendő megkötését a t. Szövetségnek utalni gazdasági ügyek legbiztosabb felelőseinek felmentésére ajánlom: azon szempont vezérel, hogy gróf Festetics György emlékének méltó megünneplése lenne, ha a gyűjtés abban az esztendőben venné kezdetét, melyben gazdasági szakoktatásunk nagy áldozatkésszégrel létesített első otthonának 100 éves emléknapját ülük. Midőn azon hazafelkérőnknek azok kifejezés, hogy a t. Szövetség ezen kegyeleles ünnepet kezdze venni s megoldásra vezetni sziveskedjék, részemről ki-jelentem, hogy ezen eszme megvalósításában a t. Szövetséget a leghatásosabban támogatni mindenkor kedves kötelességemnek ismerend. Budapestben, 1897. október hó 29-én. *Darányi S. k.*”

Gróf *Desseffy* Aurél elnök indítványozza, hogy az összes szövetségi tagok feloldozással, saját tagjaik körében való gyűjtésre s hogy az OMGE. is tagjai körében gyűjtést indítson. Egyébként méltóztatnék az ügyet az egyesületi tanácsához utasítani a további intézkedések megtétele a szobor-bizottság megalakítása végett.

Tornyay Béla megleghan felszólalása után a szövetségi választmány felkéri az egyesületi tanácsot, hogy a gyűjtést minél szélesebb körben megindítsa sziveskedjék.

A szövetségi naggyűlés napja, jövő évi működési programm s költségvetés.

Ügyvezető-titkár: Mivel a naggyűlés napja és tárgysorozata a mai ülésen állapítandó meg, szükséges, hogy a jövő évi költségvetést és működési programmot is megállapítsam. Jelen ülés megíróvájárás megkötésén voltam bánták a jövő évi költségvetésről egy rövid vázlatot előterjeszteni, melyek vélegesen nem nevezhető, mert az év végéig még újabb bejelentés történne az egyelet részéről, másrésztől némi korrekciók is lesznek a számokban, így pl. a Nyíregyárai gazdasági egyesület 200 koronával lett fölveve s újabban vesztésű tudomást arról, hogy csak száz koronát szavazott meg. Azonkívül a földművelésügyi miniszter ur által gazdasági előadásokra adományozott 3000 korona még kiadásba nincs tette, a jövő évre tehát 3000 koronával több kiadás és 100 koronával kevesebb bevétel fog felvetetni.

Melétásként elhatározzom, hogy a szövetségi naggyűlés elé ezen alapelvek alapján a költségvetés betervezésnek, módosítások keresztülvitelére pedig a szövetségi iroda hatalmaztassék fel.

Ami a működési programmot illet, már az eddig előterjesztésünk alapján is méltóztatnak tájékozást szerezni. Magának a tervekben kiállításnak a rendezése, amelynek előkészítő munkálatait a szövetségi irodát annyira igénybe fogják venni, hogy nagyon bájos ígéretet tenni, hogy az iroda képes lesz-e egyéb munkálatait is teljesíteni. Tervev van vége egy közvetítési iroda szervezése is; így szinte az Orszórszágra tartott tanulmányút előkészítése is. A szegedi gazdasági kiállítás kapcsolatban egy naggyűlés is rendeztetnék, melyen aktuális gazdasági kérdések tárgyalatnának.

Mivel a szőlőszeti szakosztály tavaly elhatározta, hogy a szőlőszeti tanulmányútakról jövő évi legúj tanácsok töltsék el tanulmányi a jövőbeni folytatást nyerne.

Ezek azon feladatok, melyek a jövő évben a szövetségre várnak, mihez még azt kell hozzátelne, hogy a vidéken rendezendő gépvesszékere nézve egy szakértő megbízottat a programm kidolgozásával, mely a naggyűlés elé fog terjesztetni.

Gróf *Desseffy* Aurél elnök: Előadó ur röviden előadta a szövetségi működés jövő évi programját, nem tudom volna-e valakinek észrevételre a programhoz? Ha nincs, akkor azt elfogadottnak jelentem ki s egyuttal a naggyűlés napját november hó 28-án vasárnap délelőli 10 órára javasolom kiállítani. (Helyeslés). Most meg a szövetség jövő évi költségvetéséhez méltóztatnának hozzájárulni.

Miklós Ödön: A költségvetésről leányegileg nem sok hozzászólani való van. Egy dolog azonban kívánatos volna t. Választmány s ez az, hogy első költségvetésünk lehetőleg szűkebbre ne záródjék. Azt kérem tehát, hogy az ügyretek közzételésük közzételjen, ha lehet.

Ügyvezető-titkár: Szabadján megjegyzem, hogy a költségvetésbe új iratok felvételéről 1200 koronát lehetne fölírni s ekkor plusztal záródik a költségvetésük. (Helyeslés).

Gróf *Desseffy* Aurél elnök: Öröndetes tudomást szolgálat.

Szövetségi titkár választása.

Most következék a tárgyalás során a szövetségi titkár választása. Az november 28-iki naggyűlés tárgysorozata. Szövetségi titkárul bátor vagy ajánlatba hozni *Rubinek Gyulát*. (Éljenzés). Kimondom tehát határozatként, hogy szövetségi titkárul egyhangulag *Rubinek Gyula* választatik meg.

Szövetség ügyrendje.

Szövetség titkára előterjeszti a szövetség **Ügyrendjét**, mely a mult választmányi ülést megelőzőleg kidolgozt és a tagoknak a **gróf Tizsa István** indítványán folyóan tüzett ki a mai ülés napirendjére azért, hogy amennyiben a tisztikarunk a szerzett tapasztalatok után való megfigyelése, javítani valója lenne, azt az ügyrendnek keresztülvén. Némi módosítások tényleg eszközöltek az ügyrendben és most módosított alakban került az a tagoknál a választmány tagjainak. A tárgyalás sorrendjére nézve azon indítványt tenném, hogy azon két pont tárgyalásuk, mely a Szövetségés Gazdasági Egyesületék végleges bizottságát érdekel.

Gróf Desseuffy Aurél elnök: En azt hiszem, hogy mivel az ügyrend két ízben szétküldött, s külön bizottság tárgyalta, elfogadható az azon módosítások, melyet rajta a tisztviselőkar eszközölt. (Helyeslés.)

Szövetség titkára: Mátózáscsák elhatározni azt is, hogy az ügyrend ezen elfogadott része megküldésék a szövetség összes tagjainak, mint a szövetségi választmány határozata. (Helyeslés.)

Szövetségi nagyszűrésű tárgyszorozata.

Szövetség titkára: Most következék a nagyszűrésű programjának megállapítása. (Olvasa a tárgyszorozatot.)

Pitner Sándor: Ebből a programból ki van felejtve azon két tárgy, mely annak idején Elnök ur javaslata szerint fel lett véve, a Nyitrai ügyi gazdasági egyesületnek a szesztermelőket érkeztetőből folyó előterjesztett indítvány és ugyanezen egyesületnek a szarvasmarhatartási ügyében tett javaslata; a két pontot nem találom a programban, kérem annak felvételét.

A választmány és két pontot is fölveszi a nagyszűrésű tárgyszorozatába.

Szövetség titkára: Jelenti, hogy a **Zala megyei gazdasági egyesület** október 3-án tartott üléséből tudatja a szövetség választmányával, hogy megköszöni a megisztelő felosztást, de a szövetségbe nem lép be.

Sajnálattal véték tudomásul.

Szövetség titkára: A Sárosarmányi gazdasági egyesület ártíri a szövetség választmányához, hogy a földmívelésügyi miniszterhez be terjesztett kérvénye mellett, mely a katonák szabadságolásával foglalkozik, pártolólag írjon fel a miniszterhez. Mivel a szövetségi választmány május 29-iki határozatából folyólag felírt ez ügyben a miniszterhez, a másodsorzi felterjesztés szükségén önmagától elesik. Eről azonban a Sárosarmányi gazdasági egyesületet ártíralag értesíteni fogjuk.

Tudomásu szolgá.

Titkár: A Magyar Gazda- és Erdőüzletek Országos Egyesületét is meg akarholni a szövetség, azonban tekintettel arra, hogy az egyesület filantropikus czélokat tűzött maga elé, özvegyek, árvaék és munkaképtelenek vált tagok segítözésére alakult és egyébként is kedvezőtlen pénzügyi helyzetben van, azt kéri a szövetségről, hogy 20 korona évi tagdíjjal a tagok sorába beilleszhen.

Gróf Desseuffy Aurél elnök: Bátor vagy ajánlani, hogy ezen filantropikus egyesület kérémet pártolólag (Egy hang: minden dji-nélküli) terjesszük a nagyszűrésű elé.

Máday Izidor felszólalása után a választmány a nevezett egyesület kérémet pártolólag terjeszti a nagyszűrésű elé.

Szövetség titkára ezután több gazdasági egyesület ártíratat terjesztí elő.

Haradt-Szász György **Egyesület** tudatja, hogy mivel kitűzött céljai ellenkeznek a szövetség céljaival, legnagyobb sajnálattal nem léphet be, mert olyan gazdasági érdekeket képvisel, melyek a magyar érdekekkel nem harmonizálnak.

Sajnálattal véték tudomásul.

A **Sopronarmányi Gazdasági Egyesület** tudatja, hogy egyelőre várakozó álláspont foglal el és a szövetségbe nem lép be. Sajnálattal tudomásul szolgá.

A **Szalmárosarmányi Gazdasági Egyesület** azon beadványt intézte a szövetséghez, hogy pártolólag írjon fel a katasztrófáigazgatási munkatársainak elkövetett visszaélésekre orvoslást kéri s a pénzügyminiszterhez be terjesztett memorandum mellett az egyesület és kérelmet a választmány és szakszolgáltató beható tárgyalás alá vette és ebből kifolyólag feliratott intéztem a pénzügyminiszterhez, mely felíratát a Szatmarmegyei gazdasági egyesületnek is megküldött. Nevezett egyesület azonban a felterjesztett felírat nem elégíté ki és felvilágosítást kéri arra nézve, hogy a felelmet adnák öt évre visszamenőleg való kivetését mely törvényen alapulóan tartja.

Mivel ez ügyről dr. **Szilárd Ferenc** előadó foglalkozott, felkértük őt beadvány melléklékével, hogy nyilatkozzék ez ügyben. Szilárd személyesen meg nem jelenhett, írásban közölte az általi véleményét. Szilárd kéri, hogy eről a társogysületem értesítsék annak hozzátevével, hogy a szövetségi választmány bár ezen öt évre visszamenő megállapítást az adónak maga részéről helyesnek nem tartja, de tekintettel arra, hogy a pénzügyi közegek miniszteri rendelet alapján jártak el, azoknak eljárás nem kifogásolható s tekintettel arra, hogy közigazgatást azon, ez eljárás módosítása nem remélhető s tekintettel végül arra, hogy a szövetségi választmány a földadó reorganizációjával legközelebb amugy is foglalkozik majd; eltekintett attól, hogy ezen részlekkéréssel már most foglalkozzék és a kérdés tárgyalását áthelyezte akkora, mikor ezzel a közigazgatási szakszolgáltató munkatársi alapján foglalkozni fog.

Méltóságok tehát olyképp határozná, hogy az előadó ur ezen indoklása a „Szatmarmegyei Gazdasági Egyesület”-tel közöltsék. (Helyeslés.)

Domaházy Sándor: A „Szatmarmegyei Gazdasági Egyesület” köszönettel vette tudomásu a szövetség azon határozatát, mely kérémet illető egyik részét pártolólag határozta a pénzügyminiszterhez felküldeni, azonban a kérelm második részét képező s öt évre visszamenőleg való adókievetés a „Szatmarmegyei Gazd. Egyesület” még amellet az indoklás mellett sem nyugodhatott bele, melyet előadó ur az imént felolvasott, nem nyugodhatott bele pedig annak tudatában, hogy ez egy bizonyos adóemelés involról magában.

A földadó felemelésével u. i. a gazdaszűrés újabb megterheltsége jarna. Adóemelés, vagy ingatlant megterhelni azonban csak törvényhozás után lehet s tételes törvény mai napig sem létezik erről, a pénzügyminiszter ur Öngyémelőségának tehát nincs joga egy miniszteri rendelet alapján adóemelés és pedig ilyen nagyon elviselhetlen adóemelés elvételét.

Szólok nem tudja, hogy országsszerte mindenütt így történt-e, de Szatmarmegyében így történt s ennek kifolyása lett, hogy az adó emelésé ezimen kivétel többlet a katasztrófi munkák befeljezése után öt évre visszamenőleg kivétellett. A Szatmarmegyei Gazdasági Egyület ennek az orvoslást akként öhajja érvénybenteni, hogy a pénzügyminiszter ur ezen egyszerű miniszteri rendelet alapuló intézkedésre terjeszse elbírálás végett a törvényhozás elé. Ennek pártolását kérte egyelűnk a szövetséghez. Az előadó ur indoklása szoról-szóra ugyanez, mint ami a választmány ülésén a multkor kérelmetem. Ébbe nem voltok beenyugodva, azért kértük újabb a szövetség választmányát, hogy támogassa azt a kérvényt, miszerint a törvényhozás hiteles törvény meghozatalával intézkedjék s kérdésben. Kérem ily értelemben felterjesztéstézní a miniszter urhoz.

Gróf Desseuffy Aurél elnök: Az volna a mód, hogy újabb intézkünn felterjesztés s egy bizottság küldésék ki, mely e kérdésben memorandum dolgozna ki.

Popper Samu fenforog eszthen adóemelés nem léte után nézett a dolgonak s azt tapasztalata, hogy a mívelési ág változása folyóan történt az újabb osztályba sorozás. Há mint a szatmarmegyei estek bizonyított, hiába adomlésa a mívelési ág változása nélkül is és a pénzügyi közegek — amit szólo alig hihet — behatják az öszveget, (Egy hang: Pedig így esindjé meg) a törvényhozás az törvényben. De előbbi eljárás szólo azért törvénytelennek nem látja, mert elvégre is miniszteri rendeleten alapszik. (Ellenmondás. Zaj.)

Miklós Odón: Már másod ízben ír fel a Szatmarmegyei gazdasági egyesület új sérelmeiről, melyről szólokán is van tudomásu, azonban szerinte e kérdést egy felterjesztés szándéni nem lehet, de kötelezősünn rámutatni a súlyos állapotokra s kéri a minisztert, hogy ez ügyet vizsgálja meg s főleg a behajtásnál méltányosságb elbírálása ism közeget, tekintettel a rossz termési viszonyokra.

Bujanovics Sándor alelnök: Színtén van tudomásu arról, hogy tényleges adóemelésök fognak fanni; ezek alapja nem törvényes, de a katasztrófi rendtartás szabványból folynak. Az osztályos nagymérvű megterheltséggel jár, ezért hozzájárul azhoz, hogy a miniszter egy feliratlag figyelmeztetések s felkérésék, hogy a czelszerűen látszó intézkedéseket fogantassin.

Szövetség titkára: Főlemlíti, hogy a választmány nem hozhat a multkorvali homok egyenesen ellenkező határozatot, amikor kimondotta, hogy a kérdés ezen oldalára nem terjeszdek ki, mert gyakorlati eredményt ezen felterjesztésről nem remél.

Gróf Desseuffy Aurél elnök: Hogy ellenmondásba ne jöjjön a választmány, proponálja, hogy az első felterjesztés kapcsán intézkedjék a miniszter ur felé, melyben az 5 évre visszaható kivetésnek a gádzaközönségre való sérelmas voltára hívandó fel a miniszter figyelmé és kéresek fel, hogy tekintettel a rossz gazdaszűrés viszonyokra, a behajtásnál méltányosságb eljárás léptesen életbe, másrészt a fölemlített visszalétséket szigorú vizsgálat tárgyává tegye. (Helyeslés.) Ily értelemben mondom ki a választmány határozatát.

Szövetség titkára előterjeszti a **Nyitra megyei gazdasági egyesület** javaslatait: „Mintán a bevetett területekre, a termések állására, a munkás és érkeztítési viszonyokra s egyéb gazdaszűrés állapotokra vonatkozó időszerű tudósítások ponosságá és megbízhatóságá gazdaszűrés közegek, mintán ezen tudósítások beszerzésére s a beküldött adatok felülvizsgálására a vármegyei gazdaszűrés egyesületek a legalkalmasabb, mondja ki a közgyűlés, hogy felíratott intéz a földmívelésügyi m. kir. miniszter urhoz s ebben fölkeri őt, hogy gazdaszűrés tudósítók a vármegyei gazdaszűrés egyesület által ajánlott gádzaktak alkalmazása s rendeje el, hogy a tudósítók létszámú jelentéseiket mindig a vármegyei gazdaszűrés egyesületek útján s ezek ellenőrzése mellett nyújtsák be”.

(**Gróf Desseuffy Aurél** elnök előzáróan, az elnöki szék **Bujanovics Sándor** alelnök foglalja el.)

Máday Izidor a Nyitra megyei Gazd. Egyesület álláspontjával teljesen ellentétes álláspontot foglal el. A tudósítói intézmény 18 év óta áll fenn és az eljárá mindig az volt, hogy a vármegyei gazdaszűrés egyesületi tekintetben legnagyobb körültekintéssel és hatáskörrel bíró egynek hozta javaslatait; az újabb időben pedig a vármegyei főispán véleménye kerétük ki. Szólok nem lát okot az eddigi rendszer felrogatására s kéri hogy azon indítvány felett napirendre térjen az ülés;

Miklós Ódon: előtte szólóval nem minden érthet egyet, mert a tudósítói intézmény önmagából fejlődött azaz, a mi ma. Úgy fogja fel, hogy ha a Nyitraimegyei Gazd. Egyesület fejlesztésén intéz a földművelésügyi miniszterhez és részletes kifejti, hogy a vármegye területén mely módon lehetne ez elszélesíthető és gyorsabban tenni a tudósítói intézmény, azt a miniszter csak köszönettel fogja venni, mert gazdasági tudósítókát és előadóit találni nem könnyű feladat.

Ócskó Pál: A Nyitraimegyei Gazdasági Egyesülettel az indítvány megletlenéssel azon elv vezetle, hogy a gazdasági tudósítókak lehetle pontossá legyenek. Magában az utasításban, melyet a miniszter kiadott, benne van, hogy e tudósítók iparkodjanak minél gyakrabban összejönni és együttesen megbeszélteni az adatok, melyeket a központnak be kellendek. Ez eddig nem így történt. Egyesülete azt kéri, hogy a gazdasági egyletekhez bizessék a tudósítók kijelölése és ezek együttes megbeszélése alapján egybeállított időszaki és havly jelentések terjeszessenek fel. Nem akarja ezt a funkciót azt egyletekre néz okrolni, de a melyek ezt magukra vállalták, azok a főispány véleményét kérik ki a földművelésügyi kormány, mert az egyletek ahhoz jobbak értenek, mint a főispánok.

Szilágyi Zoltán szerkesztő tikkár utal arra, hogy a „Közelekek” lap szintén gyűjtött adatokat a természetudósítások részére a gazdasági központnál s arra a tapasztalatra jött, hogy ezek a tudósítások sokszor egyenlők. Ez okok egyetemesen ellenkeznek. Szóla magy is szükségesnek tartja azt, hogy az egybeállított adatok a gazd. egyletek által felhívhatatlanság, mielött azok közbebecsátattának.

Ami a nyitraimegyei egyelet javára, helyesnek tartaná szóla olyképpen, hogy a tudósítások a gazd. egyesület által kiadott s a földművelésügyi miniszterhez eljuttatott helyi viszonyokra ismerős szakbizottságok által bírdattának felül. Ezért szükségesnek tartja, hogy e kérdés előkészítés végett a közgazdasági szakosztályhoz utalassék.

A szövetségi választmány lyi értelemben határoz.

Szévséglyé tikkára: (Olvasa gazdasági naplár kiadása ügyében a Nyitraimegyei Gazd. Egyelet javaslatát.)

b) „Mintán a magyar gazdátársadalom csak úgy lehet egyesület és erős, ha a mezőgazdák összessége egyesül s a szövetkezett gazdasági egyesületekben s mintán a földművelők, illetve a parasztagazdák részvételre számítanak a gazdasági és politikai mozgalmakban csak akkor lehet, ha sikerül velük megletetni a gazdasági szövetkezésének célját és indokait s mintán ez iryban a kellő munkásság még ki nem fejtetle, mondja ki a közgyűlés, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségére a jövő 1898. évtől kezdve minden évben magyaráz, s az elv nyelven szerkesztett olyan gazdasági naplárát fog kiadni, mely népesen nyelven írott hasznos gazdasági közleményeken kívül a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének a gazdátársadalom szervezésének célját és hasznosságát fogja népies nyelven magyarázni s a szövetséges gazdasági egyesületeknek” munkásságáról fog beszámolni s a naplár a szövetség részvételével minden évben parasztagazdák taját összeassék ki, kik legalább is 1 forintnyi évi tandíjjal fizetnek.”

Mellőztassék ezen beadványt előzetes tárgyalás végett azon bizottsághoz utalni, mely az általam németországi tanulmányomból folyólag kidolgozott javaslatot fogja bírdalt alá venni. (Helyeslés.)

Bujavicsics Sándor alelnök: Tehát a javaslat a bizottsághoz utasítatik tárgyalás végett.

Szévséglyé tikkára olvassa a Nyitraimegyei Gazdasági Egyelet javaslatát a pozsonyi kiviteli marhavásár ügyében.

„Mintán a külföldi, de főként az ausztriai hatóságok, szarvasmarhakitvelünk elé külön-

fen és sokszor jelentéketlen egészességlyi okok miatt folyóvást akadályoztak gördenének s azt gyakran egészen megakasztják” mintán az ausztriai hatóságok szarvasmarhakitvelünk ellen megbénító intézkedései, más állomásoknak is ürügyül szolgálának hasonló eljárás kezdemővezésére, mintán szarvasmarhakitvelünk ezen állandó korlátozása a hizlakóknak kiszámíthatatlanság nagy károkat okoz s amellett állategészségesslyi állapotainak is minduntalan komolyabb kártékony, egy az ország gazdaságára levő állandó kártékony központokra, károsodolmi és egészesslyi szempontból is szükségünk van, mondja ki a közgyűlés, hogy feliratot intéz a földművelésügyi m. kir. miniszter úhoz s fölkerli őt, hogy a pozsonyi kiviteli hízott marhavásár szervezése érdekében a Pozsonyban már meglevő berendezés felhasználásával, Pozsony városával egyetemesleg melőbb intézkedni sziveskedjék s rendezje el, hogy Ausztriába csak is azon szarvasmarha vithető ki, mely előzőleg a pozsonyi kiviteli város telepén a magyar állam egészességlyi közgei által megvizsgáltatott s egészességlyen találtatott.”

Az egyesület e javaslatra némiképp ellenérővel határoz, mintak az ország gazdaságára rozzattal, mert ez nem foglal állást egy város mellet sem, hanem a kérdés azon újabb stádiumba jutott, hogy az OMGE., mint a Szövetség központja, lépéseket teit a Budapest tartandó hízott szarvasmarhavásárokról rendszeresítésre ügyében, az első lyi vásár december hóban fog megtartatni.

Dr. **Hutrya Ferencz** az itt felvetett kérdésről a kérés az állategészséglyi szakosztályhoz utasítani, hogy részletes javaslatot terjeszsen a választmány elé.

Miklós Ódon lokális érdekek tartja azt, hogy Pozsonyban javasolattik a vásár megtartása, ez szétforgácsolása volna az erőnek akkor, mintán a vásár Bpestben is lejtőn. Utal azokra a tényekre, melyek komolyt berendezést vághadhat készíttetle, mely Bukovinán át fogja a bécsi piacot hussal ellátni, ekként előtéríti a pozsonyi vásár jelentőségét. Szintén a mellet van, hogy a kérdés az állategészséglyi szakosztálynak adassék ki.

Emődy József nem ismerli, hogy egyleteknek javaslatát ellenőlvén van a kongresszus határozatában. Nyelvi egyelet nem vezet semmiféle czélok e javaslat megletlené, de kiviteli marhavásár másút nem is képzhető, mint Pozsonyban mert telven elközelhetetlen, hogy a felviekéről a nyugati vármegyékől vásárra elküldött marha előbb egyet keletnek forduljon, azután ismét vitessék ki Bécsebe, Németországba.

Dr. **Hutrya Ferencz** az itt felvetett kérdés rendkívül fontos és ez nagyon alapos tárgyalást igényel. A kérdés tárgyalására különben nem alkalmas a mai időpont, mert ennek rendezésére előreláthatólag befolyással lesznek azok a megállapodások, melyek a kiegyezés keretében létesílni fognak.

A kiegyezés tárgyalások során az állategészséglyi kérdés is előbb helyet foglalt el s a kiegyezés létesítése után az állategészséglyi szempontból is lesznek a törvényekben intézkedések.

Hogyha a szövetség állást foglal, ezzel praegjudikál a kérdés további rendezésének és oly határozatot fog, amely a kiegyezés létrejötté utáni végső nem lesz áttétellel a kérdés az utasított a kérdést az állategészséglyi szakosztályhoz utasítani és ennek költségességlye tenni, hogy már a legközelebbi naggyűlésre elé oly javaslatot terjeszessen, mely számosan ezek le feltételekkel.

Tornyay Béla feleleltli, hogy ez a kérdés a hízóállatvásár rendező-bizottságban is szervezést kell kezdeni, mert az állategészséglyi nyésztési szakosztályhoz, hivassanak meg a tárgyalásra a hízóállatvásár rendező-bizottságok tajjai is. Azon nézetnek ad kifejezést, hogy e kérdést a naggyűlésig — tekintetle az idő előreláthatóságára, kellőleg előkészíteni nem lehet.

Emődy József: Hutrya tigtars ur azon

indítványt, hogy a kérdés az állategészséglyi szakosztályhoz utasítassék, elfogadom, mert abszolúte nincs mitől félünk, hogy ezen indítvány ottan tárgyalassék. Ahhoz az indítványhoz azonban sajnálatomra nem járulhatok, hogy a jövő naggyűlésben ez a tárgy ne adassék elő, mert a kiegyezési tárgyalások által az ügy némi sérelmet szenvedne. Ezt nem fogadom el, mert az ügy sürős elintézésre igényel s biztosa lehet venni, hogy Bécsvárosban a hízóállatvásár megszervezésének fog tenni a hízóállatvásár rendező-bizottságának felügyelőknek ne jelenessenek meg. Art ennek az ügynek, ha hosszú levele keresztül, azért hatorokodom indítványozni, hogy tárgyalassék, mert a dolog sürős és fontos. (Zútan)

Bujavicsics Sándor elnök enuncziálja a választmány határozatának, hogy a Nyitraimegyei Gazdasági Egyelet dívtványa az állategészséglyi szakosztályhoz utalattik azaz, hogy a hízóállatvásár rendező-bizottságának közbejöttével vegye tárgyalás alá és terjeszsen elő e tárgyban javaslatot.

Mivel pedig a Nyitraimegyei Gazdasági Egyesület ragaszkodik ahhoz, hogy a kérdés a naggyűlésre tárggyozassék, ez elvetessék, emellett az ügy tárgyalassék tenni. (Helyeslés.)

Szévséglyé tikkára: Olvasa a Nyitraimegyei Gazdasági Egyesületek a viteldijközvevények ügyében beadott indítványt.

d) „Mintán a gazdasági egyesületek szövetkezésének egyik legfőbb indoka az egyesületi erőlkösi és anyagi erejének fokozása, illetve a gazdasági életben a hízóállatvásár megmozdítása volt, mintán a gazdasági egyesületek összes tevékenységüket a hazai mezőgazdasági fejlesztésnek szentelik, tehát a legfontosabb állami feladatot teljesítik, mintán az egyesületi tagság anyagi teherrel és fardással jár, melyeknek bizonyos kedvezményekkel való ellátásra teljesen jogosult a szövetség s mintán a gazdasági egyesületek tevékenységének emelkedése az egyesületek jóvedelmét fokozza, tehát az eddig igénybe vett állami támogatás mérvét csökkent, emellett a tagok szaporodása, a gazdák szövetkezése és a gazdátársadalom tömörülése az egyesületeknek és az államkormányzatnak egyaránt érdekében áll, megemlíti a gazdasági egyesületeknek és kereskedelmi m. kir. miniszteriumokhoz feliratot intéz a végböl, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez tartozó gazdasági egyesületek tajjait saját összes s bírdánil megrendelt gazdasági szükségletek, (ortokarányok, műtrágyák, gépek, olajok, szaradok, ponyvák, zászok és vetőmagok stb.) szállítással jelentek meg, raszt viteldijközvevényekben részesítők s az ehhez szükséges igazolvány kiadásával minden vármegyében a szövetségbe lépett vármegyey gazdasági egyesületek bizák meg.”

Miklós Ódon: Anyira tájkozva van e kérdésben, hogy az indítvány kihivhatolenség, kik hangyulást. Bár emellett óhatna a magyar gazdátársadalom anyaru helyzetén könnyíteni, ezt az indítványt még sem helyeslel, mert kihivhatoln kérdések kezecziátásával veszélyeztetve látja az életről elérhető eredményeket.

Filmesz Sándor ellenében előtte szólóval, megemlíti a javaslatot kivétel nélkül. Ez oly indítvány, amely a gazd. érdekekben áll. Aká Pesthez köze lakik, nem tudja, hogy a távolabbi lakó gazdának mennyire konkurálni kell az időtállóbb vidékekkel, neki 1 ft 20 kral drágábban kell beszerezni a takarmány-gját, mint emezeknek. Nekink oda kell hatni, hogy nemcsak a felvidékek, s a gazdának határánál van, hanem a magyar szigetén is erre éppén ez az indítvány van hivatal. Mert nekünk segítettek a malomiparoson és adtak neki viteldijközvevényeket? miért volna a gazdákönözök éppén az, melynek csak hátrányára adnának kedvezményeket, de előnyére nem.

Miklós Ódon mindenekelőtt megjelgyi, hogy az előtte szóló élt félreértette. A föld-

mivelségi miniszteriumnak három évvel ezelőtt nagy megerősítésre került, mikor a kereskedelemügyi miniszternek az irányu kerүүлésait elosztani sikerült, hogy visszaélés történjen az abraktermények szállításánál és mint a felvidéki szarvaskőnek kedvezményeket biztosítottak. Akkoriban szelők a tanulmányozta a kérdést s az tarfia, melytől a kereskedelemügyi miniszter akkor adott még a porosz olcsó tarifánál is 15%-al olcsóbb.

Itt azonban márlan van szó. Alánálanságban azt méltóztatni kérni, hogy bárki, aki a szövetség tagja, bizonyos kedvezményekben részesüljön bármennyi szállítási módokat, az egy olyan kedvezmény volna, amelyek már határt nem lehetne szabni. A gazdasági egyesületek indokolt feltéretezésére az abraktermények töli szállítására néve a kereskedelmi miniszter mindig megadja a garadközösségnek a kedvezményt. Tovább menni addig, míg a garadközadalmnak ily szervezeten nem lehet, mert ezer és ezer tag számára minden gazdasági czkire individuális kedvezményt keresni, teljesen kivethetlen.

Cserháti Sándor: Mivel a szövetség oly intézmény fog alanni, mely mátrágya közvetlenül foglalkozik, ennek szükséges lesz a tarifális kedvezmény. Szükség, az, hogy minden egytag tag részére elegendő legyen, az kivethetnek nem látszik, de nem is praktikus, mert ekkor minden kereskedő belép a szövetségbe és így az ellenörzés igen bajos lesz.

Bujanovics Sándor elnök: A lefolyt vita meggyőződéthez a „Nyitraimegyei Gazdasági Egyesület” L. kikötötték, hogy az indítvány kivethetlen.

Meskó Pál: Nem akarjuk mi indítványunkat a szövetségbe rátköztetni. Jelenleg is fennáll a kedvezmény az erőkormányok szállítására és pedig olyformán, hogy a gazdasági egyesületek választmányai bizatott meg az igazgatóságot küldésére. Szükség, az, hogy minden kereskedő nem egyszer kapacitálja a gazdákat, hogy igazolványt szerezenek részére a gazdasági egyletnek.

Szólok nem forszirozta a tárgy napirendre tüzését, s csak azt jegyzi meg, hogy ha ez ma kivethetnek látszik, jövőben talán kivethető lesz.

Hegedüs Sándor azt proponálja, hogy ne vetéssek le egyszerűen a napirendről, hanem adassék át a Nyitraimegyei Gazdasági Egyesületnek az itt felhozottak egybeleme vétele alapján történendő módosítás végett, hogy ennek megtörténtével itt újból tárgyalás alá vehető legyen. (Helyeslés).

Bujanovics Sándor alelnök: Ily értelemben mondja ki a szövetségi választmány határozatát.

Tükör előterjeszti, hogy a Nyitraimegyei Gazdasági Egyesület a következő indítványt terjeszti az sörpávasások rendezése ügyében a szövetségi választmány elé:

e) „Mintán az oddig rendezett sörpávasások számtalve eladásra nem kerültek s a szerzett tapasztalatok alapján nem is igen van rá kilátás, hogy a jövőben a gyárosok és nagykereskedők s vásárokon s közvetlenül termelőktől szerezzék be szükségleteiket s mintán a gazdák érdeklődése és bízalma ezen sörpávasásokok iránt szűnlőfélben van s hozzájárulni a fizetőkörzök folytan végképpen meg kell szüntetni, mintán azonban a termelőknek érdekében áll, hogy árpujkat minél töli sörmalatagyáros és nagykereskedő megismerje, s ne legyenek kénytelenek mindig csak a helyi vevőkre szorolni, mondja ki a közgyűlés, hogy az 1898. évtől kezdve minden évben az adott végképpen teljében és lételevel megállapított legelőbb alkalmazott időben a bécsi bors helyiségekben s ha ez nem volna lehetséges, ennek közölcében országos sörpáva-bemutatást rendez ez által alkalmat nyujt a termelőnek arra, hogy árpujkat

minél töli gyáros és kereskedő megismerje. Mondja ki a közgyűlés az is, hogy az ügyvezetésnek a honi és külföldi vevők moghívása iránt, mindig a kellő időben és kellő formában gondoskodni tartozik.

Az indítványt a választmány a növénytermelési szakosztályhoz utalja tárgyalás és véleményadás végett.

Tükör felolvassa a Nyitraimegyei Gazdasági Egyesületnek a terményeknek kölcsön zálog nyantán való lekötése tárgyában előterjesztett következő indítványt:

f) „Mintán a garák közeztárak hiányában, leköthető terményeik pénzintézetek kölcsönét nem kap s ennek következtében kénytelen rögtön aratás után — midőn kötelezettségeinek nagy része esedékes — terményeit értékesíteni s így nem áll módjában az árak remélhető javulását bevárni, mintán ily módon a garda anyagi érdekei s tekintetben megvón minőségnek, mert az aratás utáni tömeges kínálat a konkuráltakat nem a garda részre teszi kedvezőbbé, mintán országos közgazdasági szempontból is kívánatos, hogy a garda a viszonyokhoz képest a lehető legjobban értékesítse terményeit, mondja ki a nagygyűlés, hogy a beraktározott termények legelőbb gyantán való lekötésével szükséges tartja, s egy bizottságot küld ki azzal a meghátszal, hogy a gazdákéneken ezen új módzatára néve a nagyobb pénzintézetek vezetőivel együtt legyen tanulmányokat s ezek eredményéről a legközelebbi nagygyűlésnek számoljon be.”

Meskó Pál: Meltőztatásuk az indítványunkat a szövetségi nagygyűlésre azal terjesztetni, hogy az tanulmányok végett egy bizottságnak kiadja. (Helyeslés).

Szavételes tükör: Előterjeszti, hogy az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület választmányára arról értesíti a szövetséget, hogy tagul óhajt belépni a szövetségbe, közgyűlést azonban még nem tartott, melyen ezen határozata végrehajtás alkabán kifejezere jut, de fertartja a belépést.

Örvendetes tudomásul szolgál.

Szavételes tükör: előterjeszti, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyesület a következő átrólatot intézte az elnökségre:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Meltőtságos Elnökségének

Budapest, Köztelek.

1897. számu, június 5-én lelt megkeresésre tisztelettel a következőkben 29-uk:

Mivel a Szövetség május hó 23-uk végrehajtó-bizottsági ülésének egyletük belépésére vonatkozó határozata (I. jegyzőkönyv 8. old.) nem tekinthető belépési nyilatkozatunk elfogadásának, s mivel a mi alapszabályainkba felvetett erre vonatkozó függék szövege a földm. miniszter által ídel 43.432 szám alatt megterjesztett, az évi 50korona tagdíjat csak akkor fogjuk beküldeni, mikor ily feltételek mellett való felvételiünkről értesítettünk fogunk.

Kolozsvár 1897. szeptember hó 16-én.

Erdélyi Gazdasági Egylet (p. h.)

Seabó József s. k.

egyleti elnök.

Tokaji László s. k.

egyleti elnök.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet beklidte volt alapszabályait a kiegészített függékkel egyetemben; mintán az alapszabályok miniszter zarádaka egy intézkedik, hogy a függékkel kiegészített alapszabályok a szövetség közpöntjához is beküldendők.

Midőn az Erdélyi Egylet alapszabályainak függékletét átnevezik s összehasonlítottuk a függék szövegével, akkor hitint, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet azt a függékletet szöveggel vette be, hanem két egész pontot kihagyott s azoknival a szörendben is változásokat eszközöl. Ezen körülmény bejelentéven a mult választmányunk, olyképp

határozott, hogy közöltassék fel az „Erdélyi Gazdasági Egyesület” alapszabályai függékének a miniszterleg jóváhagyott szövegére intéti átálakításra. A földmivelségi miniszterium leglyeg az egylet alapszabályai megterjesztését önként megállapított függékkel egyetemben. Amidőn azonban erre néve a földmivelségi miniszterium illetékes osztályában információzt szereztet, azon felvilágosítást nyertem, hogy az osztálynak észlebe sem jutott, hogy a függéklet összehasonlítottassam, mert azon hitben volt, hogy az egylet az egylet tétel sablont szövezerint szövegen terjesztte fel.

Téht előzés történt és erre néve azt az információzt nyertem, hogy lehelyesebb ut, ha a szövetségi választmány ragaszkodva a szövetség alapszabályához az „Erdélyi Gazdasági Egyesület”-et újból felkéri, hogy e „Függéklet” éppu mint a szövetségi tag, alapszabályainak kiegészítő részül bevenni sziveskedjék.

Tokaji László: T. Választmány! Legyen szabad nekem e dolokban némi felvilágosítást szolgálni. Ismeretes bizonyára az a nézet-előérés, amely kezdettől fogva fennforgott az Erdélyi Gazdasági Egylet és a központ között. Az előítés azáltal felhozott, hogy a választmány nem arról szól, hogy ugy kell felvenni a tagoknak a függéklet alapszabályai kiegészítő részül, amint a központ azt megállapította, hanem azt mondja, hogy azok a tagok, melyek szövezerint szöveggel veszik fel a függékletet, külön feltéretezés nélkül is kiegészítő részül vehetik fel alapszabályuk kiegészítő részül. Az azonban nem jóváhívja, hogy más szöveggel ugyanazon függéklet felvehető ne lenne. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület és Szövetség alapszabályait megtartani igyekszik, az ós privát ügye, hogy miképpen preciziora a függéklet szövegét. Választmányunknak nincs más óhása, minthogy felvetésük a szövetség magnt közgyűlést határozatunkal közpöntben véteik fel, kérjük ez ügynek a nagygyűlés elé tejesztészt.

Dr. Darányi Gyula: T. Választmány! Meltőztatásuk megengedni, hogy mint ügyész egy pár margarátot szolgáljak az Erdélyi Gazdasági Egylet titkárnak felszólalásához. Az OMÉK. közgyűlést határozatunk alapszabályai II. rész 4. §-a, mely a szövetség tagjai, azok jogai és kötelesegeiről szól, a következőket mondja:

„Minden egy vagy több törvényhatóság egész területén működő gazdasági egyesület, vagy amely megyében egyletnek nincs — gazdák, mely a jelen alapszabályok kiegészítő részül magnt közgyűlést határozatunkal közpöntben s határozatban a jelen alapszabályok függékletét középi III. Rész elfogadja s alapszabályai kiegészítő részének jelenti ki: a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagjává válik.”

A conditio sine qua non az, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet az alapszabályok el s szövetség, téht nem tene s szövetségnek.

Hogy ha a miniszterium tövédsébol nem hagyta az alapszabályt, az nem változtatott azon, hogy a szövetség csak oly tagokat fogadjon el, melyek az alapszabályainak foglalt feltételeknek esznek tiszteket. Hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet azt a függékletet alapszabályához csatolón nem küldje, a választmány határozata nem lehet más, minthogy ne vezezt egylet nem veheti fel a tagok sorába.

Hegedüs Sándor: Ilyen merven eljárni az Erdélyi Gazdasági Egylettel szemben nem lehet, mert ha érdemleges, a határozat, vagy a közgyűlés megállapított feltételek az alapszabályokban, melyek a conditio sine qua non lenyégét képezik annak, hogy a gazdasági egyesületek szövetségének tagja nem lehet, azt értenem. De az előzés oly lényegtelen, hogy kérem a t. választmányt, hogy ne meltőztatassék az Erdélyi Gazdasági

Egyetlet e miatt egyszerűen ridegen elutasítani.

Ami a miniszteri jóváhagyást illeti, azt hiszem, nekünk nem feladatunk, hogy a bűrhök bemenjenek s kutasass, mily alapon történt a dolga. Védelem-e vagy nem: förtéleg ez az alapszabály helybenhagyottát, itt most arról van szó, hogy a helybenhagyást akarjuk-e megváltoztatni vagy pedig az Erdélyi Gazd. Egyesület akarkij kitasítani a szövetségi tagok közül? (Felkiáltások: Egyiket sem!) Közömbös, hogy ezt a választ nyernem, nekem egyáltalán nem kell, védelem sem: tudni kell, hogy a miniszter elvágta magát, de azt, az ide nem tartozik, másodszor pedig az Erdélyi Gazd. Egyetlet nem akarjuk kitasítani s jvaszoljuk a naggyűlésnek, hogy miután nem lényeges módosítást tett, mely nem alterálja a feladatot, a közzételéseget s hatáskörében egész jól megfelelt, föltétlenség az alapszabályt ily esetűly módosítlan folytán is a szövetség tagjának tekinteni.

Ezt a proposíciót kérem a naggyűlés elé terjeszteni s meg vagyok róla győződve, hogy az ügy érdekében fognak dolgozni.

Dr. Darányi Gyula ügyész: Azt méltóztatni kívenni számaimból, hogy rideg visszautasítsa az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek. Ellenkezőleg, all dolog az erdélyi egyetlet nem akarja a szövetség visszautasításait, mert nem vonja kétségbe annak az ország egy jó részére kiható működését. Midőn a szövetséget létrehozta, megállapítottuk az alapszabályokat, azokat 40 évi életre fogtunk, (Égy hang: Az erdélyiek is elfogadták!) most ugyancsak meg kellene változtatni, nemcsak jogtalan, de méltánytalan is. Kérem azért az Erdélyi Gazdasági Egyetlet, méltóztatás újabb határozatot hozni, melylyel elfogadja ezt a függelékét.

Szövetség tükára: Szabadjon először Hegedűs Sándor O mltóztatás felszólalását oda rektálom, hogy igenis meg kellene változtatni az egytet. A miniszteri rendelet nyilat kimonija, hogy a függelék szó szerinti szöveggel veendő fel a szövetségi tagok alapszabályaiba. A mi a miniszteriumban szerzett információimot illeti, azt hiszem ez kötelességem volt. Azt az információt nyertem ugyanis, hogy miután a függelék egyszer jóváhagyottát, az (többsé jóváhagyás tárgyát nem képezte). Az Erdélyi Egytet különben is módosított alapszabályait jóváhagyó záradékkal ellátattak, de a záradék nem vonatkozott a függelékre, hanem csak a módosított alapszabályokra.

Méltóztatás ily javaslatot terjeszteni a naggyűlés elé, hogy az egytet legközelebbi közgyűlésén egyszóval ki a függelékkel az alapszabályait, addig is azonban a szövetség tagjait tekintik.

Füster Sándor köszönetet szava az „Erdélyi Gazdasági Egyesület”-nek, mely a gazdasági egyetlet autonómiáját erősen megvédte, úgy hogy nem oviadtak bele az OMGE-be; ezen indárlétekből kifolyólag ajánlja a méltóztatásot az „Erdélyi Gazdasági Egyesület”-tel szemben.

Hegedűs Sándor: Nem kívánja megszegni, hogy mi történt a bűrhök-ban, az alapszabályt tényleg helyben van hagyva, méltóztatás a módosítást tudomásul venni, s proponálni a naggyűlésnek, hogy e módosítást kivétel nélkül elfogadjon. Ezzel ily előkészítést tanúsítam, mely a dolgoknak nem árt, hanem hasznú.

Dr. Darányi Gyula ügyész: Ez tenni lehetetlen alapszabályváltoztatás nélkül.
Hegedűs Sándor: Miért nem lehet, hisz a függelék csak egy formula, melyhez a tesztületek hozzjárunk, ezen egytet kért, hogy monassék fel (Felkiáltások: Ne lehet!) Fogadják el a függelékét! Engedelmet kérek, mi az illetékes fórumot, a naggyűléstől kérjük a felmentést, mely bizonyára eendő és előzőny lesz ez iránt a sok érdemeket tanusított egytet iránt.

Szerkesztő-tűkár: Az Erdélyi Gazdasági Egytet e kérelme teljesítés és veszedelme precedensül szolgálja arra nézve, hogy mindazok az egytetek, melyek nem egész lelkesedéssel csatlakoztak a szövetséghez, mindenféle módot keresnek létre alapszabályaikban és a szövetséget megbontás. Különbben is az alapszabályok tárgyalásában az Erdélyi Gazdasági Egytet kiküldöttei igen tevékeny részt vettek és egyenesen az ő befolyásuk folytán alakították meg az alapszabályt a jelen formájában. Épp ezért az erdélyi kiküldöttek akkori és most követet eljárásában követelelenségét lehet megkérdőjelezni.

Az a körülmény, hogy a miniszterium a módosított függelékkel helybenhagyta az ő alapszabályukat, nem praesudicálja, hogy ne kötelezze magát az egytet azon föltételek betöltésére, melyeket az alapszabályok a szövetségi tagokra kiasznak. A választmány tehát sem az érvelésnyek közt sem ajánlatok a naggyűlésnek a szövetségbe ez alapon való felvételét, hanem kérje fel az Erdélyi Gazdasági Egytet a függeléknek alapszabályához való csatolására és a tagul belépésre.

Bujánovics Sándor alnök: Itt sem lehet, de az alapszabályok betartásának őmánya fogadunk mindenkit, ki hozzánk csatlakozik. Hegedűs Sándor felszólította az elnökséget, hogy tegyen követőt indítványt. Az elnökség nyiet nem tehet, mert kötelessége az alapszabály szerinti eljárásba ragaszkodni. Nem tehetünk egyebet, mint hogy az ügyet a naggyűlés elé terjesztjük azzal, hogy e tag nem fogadja az érvelésnyek közt az alapszabályokat, tehát, hogy a függelék teljes szövegében csatolni sziveskedjék.

Hegedűs Sándor: Előtte szóelő helyesen tette fel a kérdést, de nem ezzel a formulával méltóztatás előterjeszteni, hanem tessék akként s ezt kérem, ha szükséges, szavazást is megkövetelnem, hogy az országba a szabály módosításának, melyet tett, a szövetség tagjait javaslatok.

Bujánovics Sándor: Veszedelme precedensnek, az alapszabályok ellenében valónak tartaná a szavazást is ily alapszabályellenes dolgan.

Méltós Ödön: Zokon esnék az Erdélyi Gazdasági Egytet elvetszteni. Kijelenti, hogy jogában nincs a választmánynak, hogy a kérdést felett szavazzon! Az alapszabályokat mindannyian tartozunk betartani. Nem kutajta tehát, mi indoka volt az egytetnek a módosításra, de bizonyos jóindulattal kellene azt a kérdést kezelni, mert szólok nagy súly helyez arra, hogy az érdekeltek megszűnjék és az Erdélyi Gazdasági Egytet is tagja legyen a szövetségnek.

Hegedűs Sándor, Bíró Lajos és Darányi Gyula felszólalása után Bujánovics Sándor elnök a választmány határozatát kimonija, hogy azen ügy a tényállás előadásával a naggyűlés elé fog terjeszteni.

Szövetség tükára: Előterjeszti a Zemplén vármegyei Gazdasági Egyesület ily értelemű átiratát, hogy miután eddig a szövetség tagjait fel nem vétették, a f. évre tagjait sem fizet.

Miután a szövetség tagjait csak a naggyűlés veszi fel, így a Zempléni megyei Gazd. Egytet is csak a legközelebbi naggyűlésen lehet felvenni, mert az elnöki értelemű a választmányban nem tárgyalattak, oka az, hogy az egytet első átiratát nem tettük kézhez, a második németországi tanulmánytamat alatt érkezett s különben sem lett volna korábban bejelenthető, mint a jelen választmányi ülésen. Felkéröndő volna az egyesület a félreértés kinyomárássával, hogy határozatot módosítsa, mert csak alapja nincs.
Tudomásul szölgd.

Szövetség tükára: Előterjeszti a Bácsodrágy vármegyei Gazdasági Egyesület átiratát, melyben ismételtlen kéri, hogy a gazdasági egyesületek kollektív kiállításának költségeihez al-

tala felajánlót 300 ft hozzájárulást öszeggel megfizesse aól a szövetség felmenteni sziveskedjék, vagyontalanságát hozván fel indokul.

Dr. Darányi Gyula ügyész: Indítványára a választmány javaslata hozza a naggyűlésnek, hogy a Bács vármegyei Gazd. Egyesületnek a 300 ft megfizetésére három évi haladékok engedélyezzen.

Szövetség tükára: Előterjeszti a Bihar vármegyei Gazdasági Egyesület átiratát, melyben az általa a sertésvész elleni védőjátékok tárgyában följeltesztet memorandum pártolást kérelmez.

Dr. Füster Ferenéz: Midőn két év előtt a sertésvész az országon fölpett, a földmívelésügyi kormány azonban intézkedett az iránt, hogy erre illetékes tényezők a betegséget tanulmányozzák és egyttal alkalmas védekezési eljárás iránt kutatások börtörjenek. A feladat már eelőre nehéz volt, miután Amerikában több mint két évtized óta folytatott hasonló vizsgálatok eddig nem vezettek sikerre. Mindazonáltal a bakteriologiai intézetben végzett tanulmányozások már eddig is a pozitív eredményre vezettek, hogy a betegségből fölgyógyult állatok versávója egészséges állatok, legalább az estelekek egy részében, immunizálni képesek. Midőn a fertőzésnek eddig a tényezők a földmívelésügyi miniszter azonban intézkedett az iránt, hogy az új ojtási eljárás a gazdák közötti tudomásra hozassék, az összes állami birtokokat utasította az ojtásokkal való kísérletezésre és egyttal nyolc állami állatorvost megbízott azzal, hogy az ojtásokat azok gazdák általán, kik ezt óhajújk, átarcza költségre fogantartásukra. A miniszter azonban a földmívelésügyi miniszter bő anyagi támogatással folytatott vizsgálataival továbbá Preisz tanár a sertésvész oktatást tisztázta és most megjelent munkájában közöli vizsgálati eredményei előrelátó hatólag nagy befolyással lesznek a védekezési eljárások tanulmányozásának irányára is. A miniszternek azonban ezekkel a tényekkel megelégedett, a miniszter bő anyagi támogatással folytatott vizsgálataival továbbá Preisz tanár a sertésvész oktatást tisztázta és most megjelent munkájában közöli vizsgálati eredményei előrelátó hatólag nagy befolyással lesznek a védekezési eljárások tanulmányozásának irányára is. A miniszternek azonban ezekkel a tényekkel megelégedett, a miniszter bő anyagi támogatással folytatott vizsgálataival továbbá Preisz tanár a sertésvész oktatást tisztázta és most megjelent munkájában közöli vizsgálati eredményei előrelátó hatólag nagy befolyással lesznek a védekezési eljárások tanulmányozásának irányára is.

Tekintettel a versávóval végzett ojtásoknak eddigi elégedő kedvező eredményére, tervbe van véve a közpomban szerzemtermelő telet létesítése, s honnan a gyógyult sertések versávója a gazdák részére szét lesz küldhető.

A bakteriologiai intézetben kívül a miniszter az óvári gazdasági akadémiának is bocsátott jelentékeny dotációt rendelkezésre álló vizsgálatok és ojtási kísérletek végezésére.

Miután tehát a mondottak szerint a földmívelésügyi kormány részéről a tervben mindaz megörtendő, a mi csak egyttalában történhetett, a Bihar vármegyei Gazd. Egyesület indítványa valószínűleg téves információ alapul. Indítványozom tehát, hogy a beadvány egyszerű tudomásul vétele mellett, az igazgató választmány s az ügy állásról tájékozott átiratot küldjön a Bihar vármegyei Gazd. Egyesülethez azon javaslattal együtt, hogy az eddig tett kormányintézkedésekre való tekintettel az indítványt a naggyűlés napirendjéről lenni sziveskedjék.

Tormay Béla hozzászólása után a választmány az ügy állásról tájékozott átirat küldését határozza el a Bihar vármegyei Gazdasági Egyesülethez.

Abtraktaományok kedvezményes szállítása.

Szövetség tükára előterjeszti, hogy a földmívelésügyi miniszter abból az esetből följólyog, hogy a pozsonyi kereskedelmi kamara feltesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez az abtraktaományokkal kereskedők részére kedvezményes szállítási díjtelek engedélyezésre ügyében, felkérte az egyesület véleményására. Az ügy a nyár folyamán elnöklet intéztetett el a felterjesztés azon nézetének adott az OMGE, kifejezést, hogy mivel a szállítási

igazolványok kiszolgáltatása illetve felhasználása a visszaszedésnek tárgya tehát a megkezdésnek volna ha az igazolványok kiadása a gazdasági egyesületekre bízának és pedig, hogy csak oly kereskedő részére engedjenek a kedvezményes szállítási díjtelek, akik kis-gazdák részére közvetítik jutányos áron az ábraktakarmányt.

E felterjesztésünkre a kereskedelmi miniszter a kedvezményt tényleg a kereskedőkre is kiterjesztésére és 54.791. sz. a. kérelmével, a teljesen a gazdasági egyesületek behatárára bizza, hogy mely kereskedők részére szolgáltatassanak ki szállítási igazolványokat.

Bíró Lajos és Mező Pál indítványára felterjesztés intézése határozta el a választmány a kereskedelmi miniszterhez oly irányban, hogy ezentul szállítási igazolványok csak olyan gazdák részére szolgáltatassanak ki, akik saját céljaikra használják fel az ábraktakarmányt.

Szemes tengeri kedvezményes szállításának megtagadása.

Szévtésztírá: Előterjeszti, hogy ugyanez alkalmal felterjesztés intézetett a pénzügyminiszterhez, hogy a takarmányozási célokra szállított kukoricára is terjesztették ki a szállítási kedvezményt. A pénzügyminiszter leiratában értesíti a szövetséget, hogy ezen kérelmet figyelembe nem vehette, miután oly széleskörű visszaszedése adhat alkalmat, melyeket ellenőrizni egyáltalában nem lehet.

Pálmér Sándor: Éppen az ellenkezője adatik annak, amit mi kívánunk, mert azelőtt, hogy a miniszter a takarmánykereskedőknek adott előnyt azáltal, hogy darára szállítási díjteleket engedélyezett, a gazdákban éppen nem segített, mert ezzel a kereskedőknek és molnároknak adott előnyüket, de nem a gazdák. Újabb felterjesztés intézését proponálja, hogy a takarmányozási célokra szállított kukoricára is mérsékelt díjteleket engedélyezzen a miniszter.

Títikár felvilágosítással meggyőzi, hogy egyik térségben indítvány folytán intézetett felterjesztés a kereskedelmi és földművelésügyi miniszterekhez a hangsúlyozottot, hogy a gazdáknak szemes tengeri szállítására volna szükséges mérsékelt díjteleket felállítani, e felterjesztésre azonban elutasító választ kaptunk azáltal a megokolással, hogy ezen kedvezményeket ellenőrizni nem lehet. Alig hihető tehát, hogy az újból való felterjesztés eredményes legyen.

Pálmér Sándor szerint a szövetség feladata volna oly felvilágosítással szolgálni a szakminisztereknek, hogy ennek alapján a gazdáközönös megismerés részesüljön oly előnyökben.

Miklós Odón hozzászólása után és indítványára a választmány újabb felterjesztés intézését határozta el.

Bujnovics Sándor elnök az ülést felüggeszti s a tárgyalás folytatását délután 4 órára tűzi ki.

(Folytatás az ülést délután 4 órakor.)

Jelen vannak: **Gróf Dessewffy Aurél** elnöklete alatt **gróf Andrássy Aladár** és **Bujnovics Sándor** alelnökök, **Bálintffy Pál**, **Cserháti Sándor**, **Dr. Csillag Gyula**, **Dr. Darányi Gyula**, **Emőd József**, **Gálgyözy Károly**, **Kodolányi Antal**, **Koppány Géza**, **Kostyán Ferencz**, **László Pál**, **Lóbits Adolf**, **Máday Izidor**, **Mező Pál**, **Mezey Gyula**, **Piller Kálmán**, **Propper Samu**, **Dr. Tótházy Jenő**, **Stange Gyula**, **Gróf Tolói Arvéd** és **Szent-Iványi Zoltán** választmányi tagok. A tisztviselők részéről **Rubinek Gyula** ügyvezető és szövetségi titkár, **Szilassy Zoltán** szerkesztő-titkár, **Jeszzenszky Pál** titkár, **Buday Barna** társzerkesztő, **Kirchner Lajos** pénztárnok és **Sporon Vilmos** segéd-titkár.

Gróf Dessewffy Aurél elnök a folytatásról először megnyitja.

Cselédek költözése és a sertésvész.

Títikár: Amint méltóztatnak tudni, az 1894. évben felépített sertésvész ez idő szerint is pusztít az országban s annak gázt vetni nem sikerült. Nagymértékben hozzájárul a rapid terjedéséhez, hogy a gazdasági családok helylyátöltése alkalmával a sertéseket egyik helyről a másikra átviszik s a ragályt így módon terjesztik. A földművelésügyi miniszter ur a múlt évben kiadott egy rendeletet, a melyben megállapította a feltételeket, hogy sertésvész miatt zár alá vett községekből származó sertésvész esetében mely feltételek mellett vihető ki más községbe. Ez a rendelet egyik leírata a gazdasági cselédek sertésvész, mert költséggel és sok zaklatással jár a cselédre. Ez okból a földművelésügyi miniszter leiratát intézett az egyesülethez és véleményét kérti arról nézve, hogy mely intézkedések tartana czélrészünkre az ilyenben. Méltóztatnék a miniszter leiratát az állattenyésztési szakosztályhoz utasítani. (Helyeslés).

A leirat kiadatik az állattenyésztési szakosztályt.

Kötelező ojtás a száj- és körömfájás fellépte esetén.

Títikár: A nyári szünet alatt a földművelésügyi miniszter ur leiratát intézett egyesületünkhöz, melyben főlegint, hogy egy törvényhatóság aziránt tett hozzá felterjesztést, hogy hatalmazza fel a törvényhatóság másodfokú hatóságát arra nézve, hogy a községekben, hol száj- és körömfájás lép fel, a köztől bejuttatás elrendelhesse. Az elsőok utolagó joghagyás reményében a leiratra oly értelmű módosítást adott, hogy a kötelező bejuttatás semmi körülmény között nem tarthatjuk lehetőnek, mert ezáltal a gazdaközönöségnek igen nagy kár okozhatnék, kivált akkor, mikor oly időben áll a ragály, mikor sirgós gazdasági munkások vannak folyamatosan. A fakultatív bejuttatás elrendelését mégis lehetnek tartjuk oly alakban azonban, hogy ha esetleg egy községben kiüt a szájfájás oly időben, mikor sirgós munkák vannak folyamatosan, a kötelező ojtás el ne legyen rendelhető; ily munkák kivételével azonban igen, azon megszorítással, hogy az illető község marhalománya elhagyásának a község belterületét és munkalátokat a külső gazdaságban is végezhesen. Ebben az irányban tettünk felterjesztést a földművelésügyi miniszter urhoz.

Tudomásul szolgál.

Falugal denaturált marhász.

Szévtésztírá: **Detényi Frigyes** egy eljárást talál fel, melyvel a marhászot lehet denaturálni; ennek érdekében végelt a pénzügyminiszterhez fordult. Sajnos, hogy a nevezett az egyesülethez nem előbb fordult jelen kérelmével, hogy beadványát a pénzügyminiszter urnál támassgass, mert akkor több reményünk lehetett volna eljárását elfogadtatni, a mennyiben annak még az osztrák kormány sem volt praekupálva egy már gyakorlatban levő eljárással.

Detényi azon kérelemmel fordul hozzánk, hogy tekintettel az eszékölő vegyvizsgálatokra és takarmányozási kísérletekre, tegyék tárgyalásuk tárgyát a kérdést s a mennyiben gyakorlatnak találónak, irának fel a földművelésügyi és pénzügyminiszterhez, hogy e találmányt hasznosítsák. A jelenlegi eljárásnál szemben **Detényi** eljárása két előnyvel bír. Egyik az, hogy nem szükséges alkalmát, a mi külterjes gazdasági viszonyaink mellett igen fontos, s a másik pedig, hogy csak nagy költséggel denaturálható s hogy emberi táplálékul szolgáljon, mert így undorító szagánál fogva nem alkalmazható. Maga az anyag nem más mint a czelluloid gyártásnál előálló falug, a mely tápláló anyagokat is tartalmaz és a marha által megemészthető.

Méltóztatnék különben az egész ügyet az állattenyésztési szakosztályunk kiadni tárgyalás végett.

Piller Kálmán, **Seiger Gyula** és **Mező Pál** pártoló felszólalása után a választmány **Detényi** kérelmét az állattenyésztési szakosztályunk adja ki tárgyalás végett **Piller Kálmán** azon javaslatának együtt, hogy a sóelárasítás, ha kérelmeznek, gazdasági egyesületek részükre is engedélyeztessek.

Budapesti borvásár.

Szévtésztírá: Utóbbi időkben a főváros körzében felmerült a borvásárok rendezésének eszébe. A borvásárt eddig a Rudasfürdő előtti téren tartották meg, utóbb már nem valami nagy eredményt, mert csak helyi jelleggel hírt s a fölözserzéses óta igen kevés bor jött forgalomba. Most, hogy az eskü-téri hid építése alkalmassá vált s a borvásárt át kell helyezni máshová, igazgató ur azon indítványt terjeszti a választmány elé, hogy ke-restessenek módozotok, melyek szerint e városok újjászervezendők volnának.

A felvetett eszme a szövetségi és borászati szakosztályhoz tétetik át tárgyalás végett.

Gazdasági előadások.

Szévtésztírá: Előterjeszti, hogy a földművelésügyi miniszter tavaly 2000 frtot tett át az egyesülethez, hogy gazdasági tanulmányok rendezésére használhassék fel, ebből az összegből 500 forint folyó év gazdasági előadások céljaira fordítottat, az összeg többi részének felhasználására nézve az irodalmi szakosztályjavaslata volna kikérendő. (Helyeslés).

Gazdasági egyleti titkárok kiképzése.

Szévtésztírá: Előterjeszti, hogy a f. év folyamán felterjesztésünk az egyesületnek a földművelésügyi miniszterhez azáltal a kérelemmel, hogy adjon módot arra, miszerint a gazdasági egyleti titkárokat kiképezdő oly egyéneket, kik ezen pályára hajlandók magukat szálni, kik az OMGÉ, és a vidéki gazdasági egyesületeknél nyernék kiképzetésüket s magában a földművelésügyi miniszter felől is az adminisztratív teendőkkel megismerkedni, anyagi támogatásban részesíteni céljaik elérésében. A miniszter a fölterjesztésre adott válaszában tudtja, hogy az eszmét igen helyesen tartja, de nincs azon helyzetben, hogy a költségvetés keretén belül ezen kiadásokra fedeztet talájon.

Tudomásul szolgál.

Statistikai adatok gyűjtése gazd. egyletek részére.

Szévtésztírá: Előterjeszti, hogy a statisztikai törvény keretében kiadott miniszteri rendelet azon ötvenedest pontot tartalmazza, hogy a gazdasági egyesületeknek a becsületjában áll egy statisztikai adatok kiadását a hivataltól kérni.

Örvendetes tudomásul szolgál.

Bécsi cs. és kir. gazdasági egyesület átirata.

Szévtésztírá előterjeszti, hogy a bécsi cs. és kir. gazdasági egyesület a múlt év folyamán átiratot intézett egyesületünkhöz, a melyben az európai vámnúmi eszméjét pendítette meg, másrészt a határdőzlettel terén tapasztalható borszálvesztésekre hívja fel az egyesület figyelmét. Az átirat beható tárgyalás anyagát képezte, a közgazdasági szakosztályban és különösen nagy nézeteltérés adott okot főleg a körülmények miatt, melyekhez híva folytató, hogy hajlandóknak a bécsi gazdasági egyesület miként értelmezi a közép-európai vámnúmi. A kérdésre nézve azt a nézetünk fejeztük ki, hogy az európai vámnúmi bár igen kivánatos volna, de nagyon kétséges annak közel jövőben való keresztelvétele. Erre nézve a bécsi gazdasági egyeti tudtja, hogy a közép-európai vámnúmiót Németország és Ausztria-Magyarország között érte, és hogy ezen unió

Oroszországgal szemben nem állítaná fel a mai nál magasabb védvámokat, mert a kereskedelmi szerződésök, — melyek 1902-ben járnak le — nem is adják meg erre a lehetőségét.

Ha azonban Németországgal szem sikkorú az unió úgy, maga Ausztria-Magyarország álljon fel az őssze amerikai czikkék behozatalát szemben védvámokat ezt különösen indokoltan találja az újabb felmerült amerikai intézkedések folytán, melyek a monarchát élelkeni sújtják azaz, tekintélyes védvámok hozattak beviteli czikkleinke. Ezen kérdés a maguk részéről a nyert újabb információk után el van intézve, mert mi az európai vámosügyi események és politikai és kereskedelmi vitélének támogatását kiállításba is helyezzük.

Az átirattal kapcsolatban felhívtuk a bécsi gazdasági egyesület figyelmét a kiegyezés kérdéseire és megküldtük nek is erre vonatkozó határozatainkat. E határozatok a Bécsi Gazdasági Egyület magára teszi, kivéve az őrlési engedély kérdését, elhárítva az őrlési és OMGE, egy régebbi állásfoglalására, amely az őrlési engedély előterjesztését követelte, holott a III. országi gazdakongresszus csakis annak megrendezésabizonyosát sürgette. De az őrlési engedély megalkotása a képviselőházhoz intézett ezen beadványunk s rámutatnak erre a következtetésre és kérik az OMGE-t, hogy ne módosítsa ezen régebbi állásfoglalását, hanem szintén követelje az őrlési engedély teljes előterjesztését.

Szólo röviden elmondja az okokat, amelyek akkor vezérleltek az egyület, mikor az őrlési engedély révén előterjesztését visszatöltött megint előterjesztését követelt. A monarchia a jelen szigorú körülmények közt buza-kivételt állam megszánt lenni, tehát a külföldi rübezőből buzaüzeménység az esetben, hogy ha befogyasztás tárgyát nem képezheti, egyáltalán nem tangálja mezőgazdaságunkat, mitután a monarchián belül az áruk a külföldi piacoktól teljesen függetlenül állnak elválni. Az áruk alakulására az őrlési engedély akkor birt hátrányának, hogy ha a buza vámentesen lett behozva és börze spekuláció tárgyát képezhetne évekig s hogy ha ezen buza lisztő őrlőletre magyar, illetve osztrák fogyasztásba volt bocsátva. Ma se lehetetlen, mert a malmoknak ki kell fizetni a vámost, 6 hónapban belül ki kell vinni ugyanannyi lisztet, mint a mennyi buzát behoztak, nem 75 kilogramm, hanem 1 q lisztet, tehát nemcsak a román buza lisztnyeredékek közt kivánni, hanem magyar lisztet is a behozott román buza fejében.

Ha tehát a gabonárak alakulásán nem tangálhatjuk, eliesik a szükségse annak, hogy teljes előterjesztését követeljük, azt érdeklünk, hogy az a buza, a mely a mai körülmények nélkül is megjelenik a külföldi piacon, vagy a Romániában keletkező ipar révén, vagy a külföldi piacokon felállítású malmok révén inkább nálunk dolgoztassék fel. Nem érdeklünk tehát az, hogy egy már létező malmot magyar a kedvezmény egyoldalú megvonásával létezőekben legyen megint.

Más szempont is van, a melynek ennek a kérdésnek olyan megoldását követeli, mint az egyesület a kiegyezésnél azt kifejezte. A kereskedelmi szerződésök megengedik a vámentes tranzit fogalmát, mely ugyanazon tarifafedezményeket élvezti mint a beföldi áru. Már most, ha a buza nem áll örökletik is meg ugyanazon kedvezményekkel nem is ki a külföldre, s mi vasutunkon és hajókon, mint saját termelésünk s így annak versenyét a külföldi piacon mivel sem csökkenthetők.

A bécsi gazdasági egyület ez átiratára azt hiszem, hogy a legújabb állásunkhoz ragaszkodva csakis az őrlési engedélynek olyan megszüntetését kell követelnünk, mint a mely a kiegyezési kérdéses kapcsolatban a pénz- és földművelésügyi miniszterhez tett felszólításunkban is kifejezésre juttattunk, s a mely a

III. orsz. gazdakongresszus határozataiban is kifejezésre jutott.

A határidő-üzletre vonatkozólag álláspontunkat helyeslők, de nem tartja elég határozottak és óhajátna, ha ezen kérdésben az őrlési engedélytől foglaltatna az elv. Iprz. hogy a szakszövetség által körvonalozott állásfoglalásunk sokkal inkább a részletek menő, de tartalmaz ugyanaz s a tözde anketre kiküldött tagok is ugyanezen értelemben fejtették ki nézetüket, mint amelyet a Bécsi Gazdasági Egylet is követelt. Itt tehát nem merlinde felelőbb állásfoglalást követelnünk, hanem az őrlési engedélytől való tözde szükségse, hogy ezen szép, terjedelmes átiratot nem hagyhatjuk új elvesszőn az akták között, hanem mint jelet annak, hogy az osztrák és magyar gazdák közt mennyire harmonikusak a nézetek, és hogy ez mennyire kívánatos, mikor a kiegyezésben rendkívül fontos gazdasági érdekek jutnak megoldásra, s ez illetéktelen hozom indítványba, hogy ezen átiratát a Bécsi Gazdasági Egyesületnek a „Közlelés-” lapban megjelentetni sziveskedjék. (Helyeslés.)

Gróf Desseffy Aurél elnök: Ezen átirat tulajdonát állásponot foglak magában az őrlési engedélyre nézve, mivel a két államról a közlelési lapban az őrlési engedélyre nézve. Sőt mint értesítve vagyok, a Malomegyesület ártir hozzánk, melyben közös tanácskozásra hív fel bennünket, az őrlési engedély megszüntetése tárgyában, melyre nézve ugyan elkészít egy kissé, de proponalom mégis, hogy méltóztatassék az őrlési engedélytől kiküldeni, mely a Malomegyesület kiküldöttével értekezzen. Ezen ugyan a tanácskozást a dolgok mai állásában semmi eredményt nem várók.

Szévetésű tükúra: A közös tárgyalásoktól erkölcsi eredményt vár, mert minden esetben elégtelenséget szolgát az egyesületnek, hogy a közlelési lapban az őrlési engedélyre nézve a mai elmondottakat, amelyet eddig, mint ugynevezett iparellenes agrárörökvetést a leghevesebben elnezzett s az ellen a legvehementesebb agitáció folytatta minden téren, ugyanakkor a legnagyobb akciózt fejtette ki az egyesület ellen.

Széger Gyula: Sainálja, hogy sem 6 exzellenstiszttől, sem a tükúra urakól, sem az őrlési engedélytől a Bécsi Gazdasági Együletnek adandó válmunk ügyében. Nem vitatom, — ugyanod — helyesen-e vagy helytelenül, de az OMGE. állást foglalt. De ma, mikor arról van szó, hogy a Bécsi Gazdasági Egyesület megkeresésére válszát adjunk, akkor azt mondani, hogy mi megmaradunk az eddigi állásponunk mellett, melyet a két kormány közt létrejött egyezmény tökéletes megdöntött, sőt 1898. január 1-jétől kezdve az őrlési engedély teljes megszüntetését határozatuk el, akkor mi érteleme van annak, hogy mi azt mondjuk, hogy ez nem káros.

Eppen ezért nem párlóhatom a kiküldésre vonatkozó javaslatot sem, mert a Malomegyesülettől osszetenni ma ezen már eldöntött kérdésben impraktikus.

Mire való oly dolgok felett véleménykülönbséget idézni elő, minden ezt nélkül, ezt belátni képes nem vagyok. Azt méltóztatást mondani, hogy ennek erkölcsi értéke van. Mi ebben a morális kérdés? Talán az, hogy a Malomegyesület minket faktorok elvessző méltóztatják? Abban én nem látok semmiféle vívmányt, hogy a malomegyelet ide folyamodik. Van itt is uraknak elég dolguk, miert olyan kinküldetés eszközölni, melynek az eredmény csak az lehet, hogy megmaradunk az előbbeni állásponunk mellett! A gazdasági egylet sokkal nagyobbban áll a nagy hatalmú és nagy ilyen meghaladott dolgokban üres szálmát csépeljen.

Gróf Desseffy Aurél elnök: megjegyzik, hogy a két kormány közötti megállapodásról szóltur hí tisztán a lapok után jutott értesülése és nem tudjuk, még a modalitások, — azaz, hogy Gyula a Közlelési lapban a Nagy Freie Presse-ben) s lehetnek egyes dolgok,

peldaul a refakcióknak megadásra, a fumei irányban, vagy egy más tekintetben egy bizonyos prémium. Nem bírva e dolgokba kellő beavatottsággal, nem tudok határozott véleményt mondani, méltóztatassék tehát határozni, hogy elutasítogly nyilatkozozunk-e vagy sem.

Szévetésű tükúra: Szabadon Steiger Gyula tagtúr ur szavaira röviden reflektálnom. Ő a két állam megállapodását oly módon helyes előterbe, mintha az már készen volna; pedig a lapok közléseből erre bizon következteteni nem lehet. Hogy példát hozzak fel, tavaly kopolrtáltak, a lapok, hogy a kiegyezés készen van, meg van. S lime egy év eltelit még sincs végleges megállapodás. Az egyesület nem fog ilyen szálmát csépelni azaz, hogy ha valamely életbeletérendő intézkedésről tárgyal. De most jön a kérdés másika oldala. Egy társadalmi testület azon udvarias kérsit intézi egyeltünk-hez, hogy sziveskedjék e kérdésben vele érintkezésbe lépni. Tehát udvariasági momentumok is közejtársanak s így nem utasíthatjuk vissza az egyesület átiratát, hanem küldünk ki egy bizottságot, mely a válszátmányunk javaslatát tegyen. Ajánlom Ő excellenciájának javaslatát elfogadásra.

Emády József szentem nem ért egyet Rubinek előterjesztésével, mert a Malomegyesület meghívását illetőleg az a nézete, hogy az nem vonatkozik az őrlési eljárásra, hanem azon tarifafedezmény-örök, amelyek annak idején a malmoknak adatnak azon megszüntetők fejében, amelyet ők eltúrni voltak kénytelenek. Arról van tehát szó, hogy a malmok e kedvezményeket továbbra is élvezni óhajújak, dacára, hogy a redukciót elhatározták maguk előtt. Ezek a kérdések természetesen óhajúak az OMGE. közreműködésére. Szólo nem kifogásolja, hogy a malmoknak a kedvezmény a folyó éven megadások. Ha bizottságot küldünk ki, annak határozott utasítást kell adni, hogy az őrlési eljárásra nézve semmiféle tárgyalásra ne bocsátózkodozanak, hanem csakis a tarifafedezményeket.

Elvők s eldótt felszólalása után a válszátmány elhatározta, hogy a Bécsi Gazdasági Egyesülethez intézendő átiratában kifejtji, hogy az őrlési engedélyre vonatkozó állásponját föltegetetésül szükségüket a két kormány közötti megállapodás következtelen szükségseknak nem látja, a Malomegyesülettel való tárgyalásra kiküldött utasítás nélkül Bajmosszas Sándor alelnököt, Forster Géza, Libits Adolf, Rubinek Gyula tagokat.

Tízötöltanfolyamok a gazd. tanintézeteken.

Szévetésű tükúra: Előterjeszt a magyar tízötölt-zsövetésű átiratát, melyben kéri, hogy pártoljuk a földművelési miniszterhez intézett azon felszólérést, hogy a pusztai tízötöltösgök szervezetehez czéplőből a gazd. tanintézeteken tízötölt tanfolyamokat létesítsenek. A válszátmány a felszólérés intézését elhatározta.

Gazdasági felszólás.

László L. Pál műegyetemi tanárnak a Budapesteni létesítendő gazdasági főiskola ügyében beadott emlékiratát a válszátmány az irodalmi szakszövetséghez utalja véleményadásra végett.

Ezután következtek a tudomású vendő tárgyak.

B) Tudomású vendők:

Elnök felkéri a válszátmányt, hogy a kinek az egyes tárgyaknál észrevétele volna, azt fölemeljen sziveskedjék.

Meszkó Pál a 29. pontnál tesz észrevételt s indítványba hozza, hogy a löténysz bizottságokban a gazdasági egyesuletet kiküldötti is részt vehessenek a lötényszövegterjesztésnél.

A válszátmány nyí irányú följóterjesztés intézését határozta el.

C) Az OMGÉ. belügyei.

Elnök: A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri **Galgóczy Károly** és **dr. Rodiczky Jenő** választmányi tagokat.

Elhunyt tagok.

Rubincsek Gyula ügyvezető-titkár jelenti, hogy a múlt iles óta elhunytak a tagok sorából:

Pécsúfalusi **Péchy Tamás**, alapító, gróf **Somssich József**, **Désy Géza**, **Badola Lajos**, **Eggenhoffer Gyula**, **Fischer Mór**, **Gulassy Gyula**, **Mack Déz**, **Szabó Géza** (Sárvár), **Török István**, **Vojnák Imre**, **Ulrich Vilmos**, **Vasokviss Zoltán**, sírosfalvai **Bittó Kálmán** alapító, **dr. Pólya Jakab**, gróf **Battányi József**, **Gröber Sándor**, **Véssy László**, **Malis László**.

A választmány az elhunyt tagok, de különösen **Péchy Tamás** és **dr. Pólya Jakab** elhunytja felett, kik tevékenységükkel, ügybuzalmukkal sok hasznos szolgálatot tettek a mezőgazdaság ügyének, részvételek jegyzőkönyvére ad kifejezést.

Uj tagok.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy a mult választmányi ülés óta tagokul a következők jelentek:

Barbál Gábor földirtokos, **Bmedek Gábor** jászágóbeli, **Birkmayer Kálmán** olj. gazdasz, **Bojmczer Sándor** gazdaszt, **Freund Adolf**, nagybirtokos, **Gyapay Viktor** uradalmi bérlo, **Győrffy Richárd** földirtokos, nagybérlo, **Kántor József** gazdaszt, **Kohn József**, földirtokos, **Morton Zsigmond**, gazdaszt, **Markly Ferenc**, urad. ispán, **Meszléri** Gazdasági Egyesület, id. **Plesky Antal**, urad. tisztartó, **Schwarze Pál**, gazdálkó, **Schwarze Bernát**, birtokos, bérlo, **Stern Frigyes**, földirtokos, **Sterk Zsigmond**, urad. segédszt, **Szell Odón**, dukai és dunasz. györgyi földirtokos, gróf **Teléki László Gyula** I. nagyúr, 2. mezőtagosnál, 3. hosszfalvai, 4. kendi-lonai, 5. magyar-szentpáli gazdasági hivatala, **Weinberger Artur**, nagybérlo, özvegy **Wigner Filopóné**, földirtokos, **Voigt Ele ifj.**, gazdaszt, **Vörös István**, kasznár, **Zolnay Béla**, zolnai földirtokos, **Nyir-Balori** közbirtokossági tanács, **Popp Mihály**, Jász földirt., I. nagyúr, birt. bérlo, **Ganter Ernő** gazdaszt, **Kilényi Pál**, a magy. petroleum-ipar r-társ. igazgatója, **Pohradszky István**, gazdaszt, **Stern Samu**, bérlo.

A mai taglétszám tehát 415 alapító, 2886 évjárás, összesen 3001 tag. Örvendetes tudomásul szolgál. Az újonnan jelentkezők a tagok sorába felvétettek.

Sorsolós-bizottság kiküldése.

Gróf **Desseffy Aurél** elnök: Mivel az alapzabályok 35. §-ának intézkedése értelmében minden évben 15 választmányi tag sorsolás alá kerül s a sorsolás a közgyűlést megelődésére előkészítendő, a sorsolás megelődésére felkéri **Koldoványi Antal**, **Scherhát Samu**, **dr. Dardányi Gyula** tagokat és **Szilassy Zoltán** szerkesztő-titkár.

Az ügyrend.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy az ügyrendben, melynek egy része már a deléltől folyamán letérjeltatott, választmányi a utasítása folytán a tisztikárnémi változtatások eszközölt s mai ülés meghívójával együtt az összes választmányi tagoknak megküldöttet.

Az ügyrendre nézve **dr. Csillag Gyula** választmányi tag írásban terjesztette elő véleményét, mely szerint módosítani kívánja a 33. §-t, melyben az mondatik, hogy az ideiglenes jogellégi bizottságok két hónapra belüli a hozzájuk utalt kérdésekben kötelek véleményük adni. Szerinte ez nagyobb, bővebb tárgyalás igényű kérdésekben lehetetlen, s csak az volna kimondandó, hogy a tisztikar tartozik nyelven megkérni az ideiglenes bizottságok működését s felőlő késedelemzés esetén jelentést tesz a szakosztályának.

Kifogásolja továbbá a 46. §-ban az interpellációs jog megadását s szerinte mellőzendő és az ügyrendből kihagyandó lenne, mert hisz jégvan a jog a tagoknak az indítványokra.

A tisztviselők és segédszemélyzet működési körének megállapítását **dr. Csillag** felelgesnek tartja, mert ez az időnként törtenhető új beosztások folytán folytonos változásoknak volna kitéve. — elelnek tartaná tehát, ha az 53. §-ban foglalt felev a négy osztály szerinti beosztás volna kimondandó. — az egyes titkárok ügyköre pedig a választmányi különös határozattal volna szabályozandó, mely a melléjük rendelt személyzetét is intézkedésének.

Steiger Gyula és **Mády Izidor** felszólalása utána a választmány **dr. Csillag Gyula** indítványából csak a 33. §-ra vonatkozó fogadja el. Egyebekben az ügyrendet változtatniul elfogadja, hogy az november hó 1-től kezdve érvénybelép.

Átiratok.

1. R. W. Granville **Smith** közönő iratot tette az egyesület elnökségéhez, tisztelőlag azaz történt választásért. Tudomásul szolgál.

A **Német Gazdasági Egyesület** átiratban fejezi ki köszönetét azért, hogy az OMGÉ. a német gazdák magyarszorgási tanulmányútnak sikerét előmozdította. Tudomásul szolgál.

3. Diera Benő végzett kertészeti tanintézet növényekét köszönetét fejezi ki az egyesület által adományozott s három évvel át élvezett ösztöndíjért. Tudomásul szolgál.

Az egyesület története.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy **Galgóczy Károly** értesítette az egyesületet arról, hogy az OMGÉ. történetének utolsó kötetével is elkészült. A kötet kisúrt kiállításra a költségvetésben 550 ft-ot előirányozva. A munka már sajtó alatt van s az igazgatóság indítványra az, hogy a régi megrendelőknek ingyen, az új tagoknak pedig 2 koronáért bérmentve küldessék meg.

A választmány a javaslatához hozzájárul.

A közgyűlés napja, tárgyszorozata.

Ügyvezető-titkár felolvassa a közgyűlési tárgyszorozatot.

Az igazgató-választmány a tárgyszorozat előadásánál a közgyűlés napját november hó 17-én delután 4 óra tázi ki.

Az egyesületi tanács választása.

Elnök indítványára az egyesületi tanács tagjain a választmány **Schwarze János**, **Koldoványi Antal**, gróf **Zselinski Robert** és **Libba Adolf** tagokat választja meg.

Jelentés a sorsolás eredményéről.

Szerkesztő-titkár jelentést tesz a sorsolás eredményéről. Kisorsoltattak a következő választmányi tagok: **Déry Vilmos**, **Ötcska Béla**, **Szeneczy Odón**, **dr. Schmidt József**, **Thy István**, **Fay Árpád**, **Schwarze János**, **Koldoványi Antal**, **Feszlits Andor** gr., **dr. Csillag Gyula**, **Szapáry István** gróf és **dr. Harkányi Károly** urad. A megválasztott tagsági nyelven a jóvő közgyűlés fogja beülni.

Tudomásul szolgál:

Jelentés a sörárpakállásról.

Titkár: A már évek óta rendezett sörárpakállásról és ezzel kapcsolatban a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve rendezett vásárt egyesületünk f. évi október hó 1-től 10-ig tartotta meg. Az idei felteke silány sörárpatermés következtében a kiállításra beküldött árpaminták száma jóval mögötte maradt a mult évnek és minőség tekintetében sem volt olyan, mint az előző évnek.

Összesen 42 kiállító 67 árpamintát küldött be. A beérkezett árpaminták az idén proteintartalma nézve is megválasztattuk; miután a vizsgálat igen fontos adatokat szolgáltatnak az árpa értéke nézve.

A földmívelésügyi miniszter ur O nagy-méltósága a hozzá felterjesztett kéremlünk 206 írtól és érmelet adományozott a vásár czéljaira; a legutóbb pedig kértyük, hogy az árpa proteín vizsgálatért járó vizsgálati díjakat is elengedni szveskedjék.

A díjak kikénti felhasználását és a díjazás eredményét a „Köztelek” lap annak idején közölte.

Van szerencsém meg fölemlíten, hogy a sörárpák bírdatása vonatkozólag egy javaslat adóját be egyesületünkhoz, a mely a bírdati eljárást az eddigőtől egészen eltérő alapon javaslja megtartani. E javaslat a legközelebbi növénytermelési szakosztály elé fog kerülni.

Tudomásul szolgál.

Jelentés az őszi luxuslövásárról.

Titkár: Egyesületünk szokásos őszi luxuslövásárját, sorrendben a VIII-ik a folyó évi október hó 6., 7. és 8-ik napján tartotta meg.

A vásár felolvasát nagyon hátrányosan befolyásolta a folytonosan tartó esőzés és hideg időjárás, amelynek következtében a lovak a vásár első napján ele sem voltak vezet-hetők. Ezen körülmények tulajdonjaitól az is, hogy kevés vevő jelent meg és mert a megjelent külföldi vevők a luxuslövásár megelőző állami lóvásáron fedezték szükségletüket, a vásár forgalma sem volt oly nagy, mint a tavaszi luxuslövásár.

Felhatjolt összesen: 184 db.

Eladatot ebből összesen: 45 db. 23975 ft értékben.

Az átlag-ár egy darab 10 után 50 frt.

A vásár bevétele volt: 1133 ft 82 kr.

Kiadás: 824 „ 82 „

Maradvány: 309 ft 18 kr.

mely összeg fele részben az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”-re illeti meg.

Mint az előbbi vásáron, úgy a mostanin is sok ló és fogat volt jelen, amelyek a luxuslovak kivánalmainak egyáltalában meg nem feleltek, ami a vásárnak sommi tekintetben sem válik előnyére.

A választmány a lóvásárról szóló jelentést tudomásul vette és a jövő évben nyárra felbírja a lóvásár rendező bizottság figyelmét az állatok vasuti szállítására és irányítására nézve fenngort akadályokra.

Miniszteri és egyéb átiratok.

1. A földmívelésügyi miniszter leiratlag fejezi ki az egyesületnek köszönetét az Országos Gazdasági Múzeum részére adományozott kiadványok és műveikért.

2. A Magyar Gazda- és Erdőszelek Orsz. Egyesülete legutóbb tartott választmányi üléséből felolvasó jegyzőkönyvi közzémet szavazott az OMGÉ.-nek az átengedőt iróhadylegységért és egyéb kedvezményekért.

3. A Békésmegyei Gazdasági Egyetk közönetét fejezi ki az általa a nyár folyamán rendezett elnöki jubileumun való képviselést.

Az átiratokat a választmány tudomásul veszi.

4. Az Országos Gazdasági Múzeum átiratban arra kérte az OMGÉ.-t, engedné át neki a nagyterem falain elhelyezett dohánnyegyetményt. Az elnökség utólagos jóváhagyás reményében intézkedett az átengedés nézve. Helyeslőleg vétetik tudomásul.

Adomány a könyvtár részére.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy bár **Harkányi Károly** angolországi tanulmányútjáról följólyt Sir John Bennet **Lewes** 10 kötetes munkáját adományozta az egyesület könyvtára részére.

A választmány az adományért köszönetét fejezi ki.

A káli-bizottság jelentése.

Ügyvezető-titkár jelenti, hogy az egyesület újaszervezéséből följólyog és abból, hogy a hálsindikatus „aszzerződést 1896. év felbontotta s az egyesület a kísérletköz-

E művek bármelyik akármely könyvesboltban úgy megrendelhető.

Cirokmag-étetés. (Földel a 474. számú kérdésre.) Feltevén, hogy a czirok mezevés alatt kérdésesítő a cukorokiról (Sorghum saccharatum) vagy pedig a sorpáncsirtól (Setaria italica v. Panicum italicum) érti, ugy ezeknek tápláló anyagaitalma a zabbal összehasonlítva a következők:

	csnk. cziir.	sepr. cziir.	zab
Szervesanyag	85.7%	87.4	86.3
Légyenszanyag	9.6%	10.0	12.0
Zsír	2.8%	4.7	5.7
Légenyt. anyag	68.7%	58.6	56.6
Nóvényi rost	2.8%	11.6	9.0
Hám rész	1.8%	3.2	3.0
Tápláló értéke	103.3%	98.8	104.0
Tápláló aránya	1:7.8	1:6.8	1:5.9

Mind a kétféle czirok eszerint megközelelti a zab ősszététele és értékét s a helyett, vagy éppen avval keverve, előnyösen nyújthat különösen lovaknak, pl. 1:1, vagy helyesebben 2:1-har arányban.

A czirokat — próbált szén levén, mint a zab — zuva czelszerű adni ugy egymagában, mint szottt zabba keverten, mert elegendő esetben sok fő szeg meg el emésztetettől a bétáranak; de nagyobb kvántumot előre megzuztatni nem tanácsos, mert a czirok így könnyen avasodik.

A epészésges czirokmag egymagában és nagy adagban nyújta dugulást eredményezhet, de különben nem árt; tanácsos tehát a zabadaghoz csak egy harmad, vagy éppen egy 1/4 részben keverni.

Ádhatja még a czirokt sertéseknek és baromfiaknak, zuva s ez utóbbiaknak pl. sovány tejbe keverve.

Iskoládó. (Földel a 478. sz. kérdésre.) Lényeges kiütéseseket két ten. az 1868. évi XXXVII. t.-cz. 35. §-a értelmében kivettet községi iskolai pótadó, és a hifelekezeti iskolák adó között. Az első a községi népiskolák, a második a hifelekezeti népiskolák fenntartására szolgál. Az első mind községi lakost s főleg a birtokot magán terhel és így valóságos községi pótadó képez, a második ellenben pusztán a személt éríti és sem a közséd, sem a községi pótadó jellegével nem bír.

Mint hogy a kérdésből világosan kitűnik, hogy a jelen esetben az utóbbioról van szó, véleményünk szerint a bérlő, aki csak a jövő évben kivetendő állami-, megyei- és községi adók viselésére kötelezte magát hifelekezeti iskoládtól fizetni nem tartozik.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Megbíró. — Megbíró. — Megbíró. — 1897. október havban befejezett alapítványi kamatok és éviadji nyugtazása. — Fiyelmeztes és kérelem. — Az Orsz. Mgy. Gazd. Egyesület igazgató-választmányának ülése.	Oidal
Levélsekény.	1550
Yegyesek.	1551
Kereskedelm. híradás.	1552
Budapesti gabonafüsdő. — Vetőmagvak. — Mútrügysk. — Szeezlet. — A központi válsárcsomak árnyajzása a nagyban (— a gorszi előadói elemi-eképek árnál). — Állatgyógyászat. — Mezőgazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lovasár. — Kórházi serfőzvény. — Budapesti szeszmarhavásár. — Igatlanok árvesztés (20000 Ft becsértéken felül.	1554
Szerkesztői éretek.	1554

A „Köztelek“ mai számában az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányának, ugyis, mint a szövetségese lépté gazdasági egyesülete végrehajtó-bizottságának üléséről szóló kimerítő s terjedelmes tudósítás miatt a rendes szakbeli részel mellőznünk kellett.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelő Országos Egyesülete megalakítását határozta el f. hó 31-én a „Köztelek“ nagyteremben tartott ülésen a Mezőgazdasági Szesztermelő országos értekezete által kiküldött végrehajtó-bizottság. A mezőgazdasági szesztermelők érdekvédelmére régen vajudó kérdése tehát a végrehajtó-bizottság ezen határozata folytán a megalvulós stádiumba lépett. A végrehajtó-bizottság elhatározta, hogy az előadó által kidolgozott alapszabálytervezetet kellő számban kinyomtatja és egy felhívás kíséretében az összes mezőgazdasági szesztermelőknök szétküldi és december hó 8-ára d. e. 10 órára az alábbi körökben behívja. Meghívja a képvis Sándor elnököt és Rubinek Gyula előadóegyzőt, hogy az egyesület megalakításának szándékát úgy a földmivelési és pénzügyminiszternél személyesen jelenték be és előzetesen kérjék ki a miniszter jóindulatát a mezőgazdasági szesztermelők ezen szervezkedéséről. A mód indítványra meghívja a végrehajtó-bizottság az elnökséget, hogy irjon fel a földmivelési és kereskedelmügyi miniszterekhez az iránt, hogy a mezőgazdasági szesztermelői a szemes kukorica és burgonya szállításánál szállítás kedvezményekben részesítenek az esetben, ha a gazd. egyesületi tagok, akik az országos mezőgazdasági szövetség tagjai, ugyancsak föliratkoztak az iránt, hogy legalább azon megyék oldassanak föl a zárlat alól, amelyekben a ragályos tüdőbőr már egy éve szünetelt és hogy ezen országos gazdasági egyesügety megkötésénél figyelemmel legyen.

Szeszfőzői tanfolyam gazdasítetek és szeszgyártóuladonok számára. A kassai m. kir. gazdasági tanintézetben f. év december hó 5-től 20-ig szeszfőzői tanfolyam tartatik szeszgyártóuladonok és gazdasítetek részére. Ezen tanfolyam feladata megismeretni a résztvevőket a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányokkal, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtásával s a moslék értékesítésével. Ezen tanfolyamon résztvehet minden szeszgyártóuladon és gazdasítet, aki legkésőbb 1897. év december hó 5-ig a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatójánál személyesen jelentkez s 2 Ft tandíjot fizet. Ugyancsak a kassai m. kir. gazdasági tanintézetben nyolcz hétre terjedő szeszfőzői tanfolyam rendezetik. E tanfolyam 1898. év február hó 1-én ves kezdetét. Czélja ezen tanfolyamnak mezőgazdasági szeszgyárk részére szeszfőzők gyakorlatilag és elméletileg képzését. A tanfolyam résztvevőit az alk. okmányokkal igazolni képes, hogy valamely szeszgyárban már huzamosabban alkalmazva volt, aki a magyar nyelvben járatos, írni, olvasni és számolni tud és ezt bizonyítványokkal, esetleg felvételi vizsgálat igazolni képes. A tanfolyamra legfeljebb 10 jelentkező vehető fel s előnyben részesítendő azok, akik okmányokkal igazolni is tettek. A tanfolyamra jelentkezők a szeszgyárban előforduló összes munkálatokat végző kötelesek; kötelesek továbbá a szeszgyártás elméletileg tartott előadásokat szorgalmasan látogatni, a szeszgyártáshoz szükséges vizsgálati módok elsajátítása végett a laboratorium munkálatok részvételműen a tanfolyam befizetésével a jelentkezők gyakorlati és elméleti vizsgálat tesznek, amelyek eredményéről a szaktanár és a szeszfőző által aláírt és az igazgató által ellenjegyzett magánjelölésű bizo-

nyítvány nyerne, Tandij és vizsgadíj fejében minden jelentkező a beíratás alkalmával 22 frtot, a petalán szükséges felvételi vizsgáért pedig 8 frtot tartozik fizetni. A jelentkezők élelmezésükéről és lakásról saját maguk tartoznak gondoskodni. Szóbeli vagy írásbeli jelentkezéseket 1898. év janár hó 25-ig elfogad a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

Részvénytársulatnák. A budapesti fővárosi statisztikai hivatalétek legközelebb kiadott számában közli a részvénytársulatok és részvénytársulatnák. E szerint a múlt év végével 214 részvénytársulat állt fenn 309.4 millió frt tőkével. 19 évvel ezelőtől a társulatok száma csak 62-0l, tőkükök csak 68 millió frtot tekt. Részvénytársulatnák jelenleg nagyobb tőkével állapítanak. Tapgadhatlan azonban, hogy az utóbbi években a kisebb tőkű társulatok nagyon elszaporodtak. A részvénytőke a lefolyó 19 év alatt a közlekedési vállalatnák 511 százelek, az iparos vállalatnák 485 százelekkel, a pénzintézeteknél 24 százelekkel, a biztosítási vállalatnák 130 százelekkel szaporodott. Az utolsó 19 év alatt a részvénytársulatok száma 252-vel szaporodott, a részvénytőke 355 százelekkel emelkedett. A tartaleköt tekintetében a budapesti intézetek kedvezően állanak, amennyiben a tőkén minden millió frtja után 225.000 frtja tárgyaltalekötével rendelkeznek. A tiszta jövedelmüköt történő különféle levontások következtében a részvényeseknek minden 100 frtj jövedelmükön átlag csak 68.1 forintot adnak osztalek gyandát. Az osztaleköt magasságának megalapításánál a fővárosi statisztikai hivatal kérték számítást alkalmaz. Az első, szokásosabb mód szerint, az összes kifizetett osztaleköt az összes befizetett tőkével állítanak szembe, mi mellett az átlagos osztaleköt 52-vel megalapították fenn 8.1 százelekköt; az átlagos osztaleköt ezen számításon azonban nem adja a helyzet hó képtel. Midőn ugyanis a kifizetett osztalek egész összegét a működő részvénytőkéhez viszonyítjuk, amellet számon kívül maradnak azon veszteségek, melyeket az osztaleköt nem fizető részvénytársulatok és részvénytársulatok sebeznek átítsak azon eljárás, hogy nyereség dolgozó társulatok összes nyereségéből levonjuk a szenvedő mérleget mutató társulatok veszteségét és is csak az így maradt összegből, mely az összes részvénytársulatok tiszta jövedelmét képviseli, számítjuk ki az osztalek nagyságát. Ezen alapozn aztán a pénzintézetek 9.8%-0t, az iparvállalatok 4.1%-0t, a biztosító-intézetek 12.1%-0t, a közlekedési-vállalatok 7.2%-0t jövedelmeköt volna. Az általános kép tehát ez: A részvénytársaságok most felvállam jellekényében (27-el) szaporodtak, mind amellet átlagban 7-12% tiszta jövedelmét eredményeztek, mely tekintve azt, hogy hatalmasan növekedtek a tartalekötök is. Ezalatt a boldog földbirtokos 3%-0s jövedelmét mellet lassan, de biztosan merül az adósság hullámsírjába.

Értékjegyek behozatala az osztrák államvasutak gorsjáró csomagok bérmentésére. Ama sikerült indítvány, amelyeket az angol és német kormányok a közlekedési bérmentésítésére használt értékjegyekkel éretek, az osztrák államvasutak igazgatószék elhatározta, hogy bizonyos súlyú és bizonyos távolságra küldött gorsjáró csomagokra néve hasonló bérmentezéssel tesz kísérletet. E csomagok ellátását olykép tervezik, hogy a feladót a szemmel felgáz magán utazóknak összege szelő értékjegy felét ragasztja, melynek leválasztásá felé átvételi elismervényt szolgát. Az értékjegyek ilyen alkalmazása egyszerűsíti a darabjáró forgalmat ellátását és elszámolást; mindegyik a tervezett rendszerből bizonyára kedvelő fogadtatásra fog találni és ott ahol meg lehet, meg lehet vezetni.

Marharkató állomás engedélyezése. A földmivelésügyi miniszter a m. kir. államvasutak arad—gyuláhekvári vonalán Árdar vármegye területén fekvő Berzosa állomást továbbá

m. kir. államasvált igazgatása által álló pusztatónyó—kunszentmártoni h. é. vasút vonalán, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében minden évben *Kerfi* állomást marhahatóállomással engedélyezte. Az első é. kir. szab. Dunagőzhajózási társulat vonalán Pest-Pilis-Sót-Kiskun vármegyében területén fóká *Vieszárd* marhahatóállomást beüzemelt.

A szociálizmus ellen. Beniczky Lajos, Pestmegyé aispánja a munkások és munkaadók között leve munkaviszony megállapítását és a netán megújuló sztrájk-mozgalommal szemben teendő övintézkedéseiről megbeszélést végelt múlt hó 31-én általánosabb jellegű értekezletet hívott össze. A vita alig jutott a véleményes jelentés szövegéig, amelyet járásbeli mezőgazdasági bizottságok előterjesztéséből a vármegye gazdasági egyesület igazgatóságára állított össze. Hosszabb vita után fölkeretett Beniczky Lajos, Pestmegyé aispánja, hogy 1. a munkásokat — a cseledtörvény értelmében — munkányekkel láttassa el, amelyekbe az aratási (vállalati) munka, a munkaadó részéről felgyesztetven, nem fordulhat az aratás fehérbőségé, hogy a munkaadók közt helyre is elszegődjenek. 2. Főlkérk az aispánt, hogy ezen intézkedést egyöntetű keresztülvitelle ezébjából keresse meg a földművelésügyi minisztert. 3. Főlkérk az aispánt, tegyen intézkedéseket arra nézve, hogy a cseledek elbocsátó levelei körül a munkaadók, valamint a hatóság is felkieszmerebben s nagyobb felügyelettel járjon el. Megállapították végül az aratási szerződés mintáját, amelyben — annemire csak lehetőségek — a sztrájkmozgalom kikürelése ezébjából való intézkedés helyt találnak.

A magyar korona országainak külkereskedelmi forgalma 1897. szeptember hóában. A m. kir. központi statisztikai hivatal szerkesztésében megjelenő „Statisztikai Havi Közlemények” legújabb füzetében foglalt adatok szerint a magyar korona országába folyó évi szeptember hónapban összesen 26,889 darab és 3,129,511 méterátszra ár hozott be, a kivitel mennyisége pedig 498,772 darab és 248,707 méterátszra rugott. Tíz szeptemberben összesen 42,344 darab és 3,004,294 méterátszra ár hoztak be, a kivitel mennyisége pedig 459,909 darabot és 3,451,580 m.-mátszát tett, míg tehát a behozatal mennyisége — csupán a súlymennyiséget vizsgálva — mintegy 125 ezer méterátszával emelkedett, a kivitel mennyisége több mint egy millió és kétszáz ezer méterátszával csökkent. Ez a nagy csökkenés csaknem kizárólag a gabonakivitelből beállott nagy visszacsúszásnak az eredménye. Az adatokat az év elejéig visszamenőleg vizsgálva úgy találjuk, hogy folyó évi január—szeptember hónapokban összesen 212,959 drb. és 26,138,597 mm. árú hoztak be, tavaly ugyanezen időközön alatt 270,690 drbot és 25,990,873 méterátszát, a kivitel mennyisége pedig az idén 3,522,483 darab és 35,747,913 méterátszra, tavaly 3,298,092 drbra és 36,186,960 mátszrára rugott. A behozatal tehát az idén a felfoly 9 hónap alatt is nagyobb volt, mint tavaly, ellenben a kivitel mennyisége csökkent. Ez a csökkenés a következő hónapokban előre láthatólag még fokozódni fog, miután a gabonakivitel, mely más években öszszel a legelősebb, az idén nagyon szűrny keretek között fog mozogni. Azon áruk közül, melyek a behozatalban jelentősebben megnövekedtek szerepelnek, megemlíthők a következők: nyers kávé (behoz. jan. szept.-ben 61,857 mm.), narancs, citrom (137,929 mm.), finomított cukor (246,200 mm.), buza (630,113 mm.), kukorica (337,466 mm.), felfejtlen rizs (435,682 mm.), bor hordókban (776,740 mm.), puha száfák és rönkök (823,475 mm.), donga (385,550 mm.), fűrésztűz puha fákról (1,790,000 mm.), hús (9,221,434 mm.), prészén (1,923,300 mm.), nyers nehéz petroleum (751,606 mm.), nyers vas (147,534 mm.), és rudvas (178,717 mm.).

A kivitel árkor sorában a nyers és finomított cukor (428,438 és 301,939 mm.), buza (302,138 mm.), rozs (1,143,987 mm.), árpa (2,428,729 mm.) zab (1,557,494 mm.), kukorica (2,893,336 mm.) gabonázis (4,526,293 mm.), repeze (153,965 mm.), hordóbor (472,547 mm.), donga (1,032,798 mm.), fűrésztűz puha fáru (1,509,029 mm.), barnaszén (680,297 mm.), vasércz (3,332,096 mm.) és korp (1,156,614) szerepelnek nagyobb összegekkel. Ezek közül a gabonakivétel és a donga kivitele az idén jóval kisebb volt, mint tavaly: a többi áruk kivitele részint növekedett, részint a megelőző évi magaslathoz maradt.

A magyar korona országainak örlétkészítési forgalma 1897. szeptember hónapban. A magyar korona országába szeptember hónapban 83,163 mm. buza hozott be előjegyzés mellett; a visszkivitelre bejelentett buzazis mennyisége 46,789 méterátszát tett. Az év első 9 hónapján elozterzés nemu behozott buza mennyisége 531,567 mátszrára, a visszkivitel buzazis mennyisége 543,923 méterátszát tett; tavaly az év első 9 hónapjában állt 591,703, illetőleg 697,007 méterátszára. Az idei forgalom tehát valamivel kisebb volt, mint a múlt évi.

Versávojtási kísérletek. A sertésvész ellen való védekezésnek egy újabb mozzanatáról ad számot az alábbi értesítés. Miután az állami bakteriológiai intézetben végzett vizsgálatok megállapították, hogy a betegség által érintett sertések versávoja az egészséges sertések fertőzés ellen megvédi, a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy az új védőjókórával módszerrel az országban nagyborányú kísérletek történének és nyolc állami állatorost külön is megbízott a kísérletekkel. A beérkezett jelentések szerint — eltekintve a magánosok részéről sokkal nagyobb számban végzett ojtásoktól — eddig 43 községben 9008 sertést ojtottak be. Az esetek földben már az eredményről is beszámoltak és e szerint az esetek többségében a beoított sertések között a vérs nem lépett föl, vagy csak kevés elullást okozott. Tekintettel ezekre az eredményekre, a miniszter intézkedett az iránt, hogy a főváros X. kerületének alkalmas helyén a sertésvészől fölgyógyult sertéseket tartassanak. Ezekből szükség esetén naponta 500 sertés ojtására lehetne előnyugott elbálszállítani és azt méltóan áron a gazdáknak szétkeltetni. A miniszter egyidejűleg az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek, a mely Kolozsvárról hasonló telepet állított föl, pénzbeli segítségét utalványozta.

A kereskedelmi szerződések előkészítése. Az 1903-ik évből külkereskedelmi szerződésnek legnagyobb része lejár. A németországi példa nyomán az osztrák kereskedelmi kamarák körében most is a törekvés mutatkozik, hogy a lejáró kereskedelmi szerződések megújítását alkalmas kikötésekkel valódotások alapú előkészítése érdekében külön választás létesítsék, amely az államfőtanácsával 4—5 év alatt beszerzendő mindazokat az adatokat, amelyek tekintetbevétele annak idején szükséges és hasznos lesz. A hivatal vezetésére bizottságot kellene megválasztani az öszsz gazdasági ágak köréből. A bécsi kamara ily értelemű javaslatot fog az osztrák kormányhoz ígálni. Az osztrák kereskedelmi kamarák terve igen életről szóló különös megfontolást érdemelne nálunk is, ahol hangulatos hatása alatt, kellő körültekintés és előrelátás nélkül már nem egy hátrányos kereskedelmi szerződést kötöttek meg.

Parasztyülés. Szemben a szociálizma agitatózióval régen érezték annak szükségét, hogy kibirakozgassanak józan és hazafias elemi belevonassanak abba a mozgalomba, mely a magyar gazdasági érdekében folyik s a mely a szociálizmus orvosa alatt szerte folyó igazságos s fészkelődés megállítására irányul. A nyitrai megyei gazdasági egyesület a fenti cél-

ból még e hó folyamán nagy parasztyűlést szándékozik Érsekújváron összehívni, melyen az agrármozgalom budapesti vezetői is részt fognak venni. Előadásokat fognak tartani az egyesülés székségéről és kijelölik a legközelebbi teendőket.

Budapesti Gyapjuaukeziók.
Az idei gyapjuaukezióknak
harmadik sorozata november 10-én és 11-én tartatik meg. Az árverés szánt küldemények, melyek „Gyapjuárverési Vállalat, Budapest, Dunaparti therapyaudivar” ezim adandók vasutra, a m. kir. államasvált öszszes utalvány telmes díkjedvezményben és olcsó rakatárban részülesnek — Azonkivül sem berakározási avagy mérlegelési költségek nem fizetnek.
Minden egyévi felvilágosítással szivesen szöglöz az

„Gyapjuárverési vállalat” Heller M. s Társa BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 13.

„KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR” „KÖZTELEK ÉVKÖNYV” 1898-ik évre.
Szerkesztők és kiadók: **RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN.** az Orsz. Magyar. Gazd. Egyes. titkárjai
Az Évkönyv előfizet. tartalmában, a társulati tagoké tartalmában, előfizet. 22,000 azután az adóval együtt postán előfizet. 24,000 Ft-ig.

A két könyv előfizetési ára az „O. M. G. E.” tagjai és a „KÖZTELEK” előfizetői részére **2 frt 20 kr.** A két könyv együttes rendelhető meg, külön-külön nem kapható. **3 frt.**
Boltí ára **2 frt 50 kr.**
Megrendelést a „Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, 13. ker., Ulási-út 25.

Éppen most jelent meg „BORÁSZATI NAPTÁR” az 1898. évről.
Szerkesztő: **Dr. Lóvay Ferencz.** XXV. évfolyam.

A „Borászati Naptár” az idén rendkívül bő tartalommal, számos ábrával jelent meg **néközlöhetlen tanúságot** minden **sőlősgazdának és pinczetulajdonosnak.**
Boltí ára **60 kr.**
A „Borászati Lapok” előfizetői azonban a „Borászati Naptár”-t 33% árkedvezményvel **portamentum az öszsz portamentumán ráól előzetes bekielölés nélkül 40 kr-ért** szerzhetik meg.
Megrendelést a „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, Ulási-út 25. sz.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított repceajajat - elsőrendű avyány-olajat stb.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot

zsákokat, takaró- és szekérröngyöket, kátrányfestékeket, fedéllakat.

Szalonnát Fertőtlenítő szereket,
u. m. karbolint, kárbólort, erdőt, szódagázit stb. Rigázi fertőtlenítő, keserőtől megvédő stb.

MŰTRAGYAT.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzértel mellett vásárolók: gazdasági és erdei vetőmagyokat, mely ezekre mintázott ajánlatot kérek.

Luczernát, lóherét, fűmágvakat,

minden ezútra és minden egyéb gazdasági ezreket és **Vetőmagot a legújantagyasabb áron és garantált jó minőségben.**

Olasz szaporított tiszta vastag gyökerekből főrlve.

KRAMER LIPÓT, v. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Sürgőnyczim: „CERES“ Budapest.

Telefon.

Árjegyzékekkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatára szolgálók.

A magy. kir. szabad.

Osztályorszjegyek

első húszása ez évi november hó II. és 12-én lesz.

Ezen húszánál 3000 sorsjegyet 240,000 korona nyeresémmel húznak ki és pedig 90,000, 20,000, 10,000 és 5,000 koronás fő- és számos kisebb nyeresémmel

A sorsjegyek árai: az első húszára:

1/4 = 12, 1/2 = 6, 3/4 = 3, 1/8 = 1 1/2 korona.

A további 6 osztály húszára lesz: december 10. és 11-én 4000 nyeresémmel 477,000 korona, január 4. és 5-én 5000 nyeresémmel 898,000 korona, január 26. és 27-én 4000 nyeresémmel 934,000 korona, február 10. és 17-én 4000 nyeresémmel 1,061,000 korona értéken és a 6 osztály húszára vasárnap és ünnepnapok kivételével március 9-étől április 6-ig lesz, mely idő alatt 30,000 sorsjegyet húznak ki 9,455,000 korona nyeresémmel. A 6. osztály fonyereménye legszerencsésebbé lesz:

Egy millió korona.

Mind a 6 osztályra szóló sorsjegyek árai: 1/4 = 160 korona, 1/2 = 80, 3/4 = 40, 1/8 = 20 korona, mely összeg 6 részletben fizetendő. Aki az első húszára szóló sorsjegyet vesz, mind a 6 osztályban járhat, ha sorsjegyet egy előbbi húzáshoz még nem birtok; ki a későbbi húzáshoz vesz sorsjegyet, tartozik az előbb megtartott húzások díját is megfizetni, hogy a későbbi húzásokon résztvehessen; azért ajánlatos a sorsjegyeket már az első húzásra való megvételre.

Egészben 100,000 sorsjegy birtokosaitik ki, melyből 50,000 sorsjegy kell 6 osztályban kihúzni.

Sorsjegyeket postautalvány útján is meg lehet rendelni

Taussig Zsigmondnál,

a m. kir. szabad osztályorszjegyek felárulásátjánál

VILL ANYON.

Játéktérvekkel a más felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgálók.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

Hirdetmény.

Délméret-osztrák-magyar vasuti közlök... (Az új kivételre vonatkozóan III. rész. 2. sz. fejezet)

A vasuti közlök kivételére... (A vasuti közlök kivételére vonatkozóan III. rész. 2. sz. fejezet)

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, egyuttal a közlök része vasutak részére is.

Magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üdvözletjegzege.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak által... (A magyar királyi államvasutak által)

India államokon lévő... (India államokon lévő)

Az 50 kros bérrel... (Az 50 kros bérrel)

India államokon lévő... (India államokon lévő)

Az 50 kros bérrel... (Az 50 kros bérrel)

Az 50 kros bérrel... (Az 50 kros bérrel)

Az 50 kros bérrel... (Az 50 kros bérrel)

Az 50 kros bérrel... (Az 50 kros bérrel)

Gép-sodrony-szövetek, ezinkezett szűrős kerítés-sodrony.

Kerék, szövetek és vegyesek... (Kerék, szövetek és vegyesek)

Franz Schröckenhufsch

Waldheim, a. d. Ybbs. (Waldheim, a. d. Ybbs.)

Waldheim, a. d. Ybbs. (Waldheim, a. d. Ybbs.)

Ki kóstol

Kathreiner-féle

Xneipp-maláta-kávét?

Mindenki

A ki igazán jó kávét szeret, a ki jól iszi az egészséget és tisztaságot.

Árak francos csomag... (Árak francos csomag)

TERMESZETI NYERS-VASELINE

Pala és Bőr Apóloszer

Az élethez minden szükséges.

1. 1/2 literes csomag 1.00
2. 1/4 literes csomag 0.50
3. 1/8 literes csomag 0.25

Wien, I. Walfischgasse 6.

SZAVATYK VERLEGEK,

minden neve, hazi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcsoportok... (minden neve, hazi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcsoportok)

Arjegyzékek ingyen és bérmentve. W. G. GARVENS, Wien, I, Walfischgasse 14. sz.

Gőzekéket, Gőz-utlhengereket

Gőz-utimozdonyokat

a legtekintélyesebb szerkezetű és legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92—50.

Budapest—Kelenföld, a vasutállomásnál
és emben,

hol is épített új telepeken gőzek szerkezetéről tervlatot rendeztek be. Ugyanígy teljesen berendezett tartalék-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasúton Brno-
ról könnyen elérhető.

Szecs kavágók

járgány- és kézhajtásra,

Répa vágók,

legújabb szabaddalmazott

„RAPID“ daráló gépek

Wentzki-féle szabad.

gyorstakarmány-füllesztők

nagy készletben.

Friedlaender József

gépgyára,

Budapest, VIII., Külső Kerepesi-ut 1.

Az összes gazdasági gépek gyártása.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Sangerhauseni gépgyár Magyarországi gyártelepe

BUDAPEST, Külső váci-ut 1443. sz.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes **mezőgazdasági iparágak** számára szükséges gépek. Nevezetesen:

**Czukorgyárak,
Sörgyárak,
Malátagyárak,
Szeszgyárak**

teljes berendezése és átalakítása.

**Skattekintély mezőgazdasági czukorgyárak és szesz-
főződéek terén.**

Szövetkezeti alapon több mint 100 mezőgazdasági
czukorgyárat létesített.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

EGERESI MŰTRÁGYA-GYÁR

KRAMER J.

Ájánja kollón szárar és könnyen szor-
ható műtrágyát, nevezetesen
maga Csontliszt-Superphosphátot, Párolt Csontliszt, Trágyagyantát
szárazalakú állapotban, s a legújabb árában.
Fővilágosításokkal, árszabással és ismertető füzetekkel készséggel szolgál
a központi irada:
BUDAPEST, V. kerület, Dorottya-utca 9-ik szám.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26.

Dúsan felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű cikkkekből:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos, gömbölyö, rúcs,
kerest és U-ras, gerenda stb.

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kövacsolt csövek, és öszekötő darabok; légszusz- és vízve-
zetők cső, sajtócső, **knács, forrasztó,
forrasztó stb.**

Öntött csövek, vízvezetők- és csatornázási csövek, valamint
mindenféle **felszerelési tárgyak viz-
szuszorítógépek stb. stb.**

Szerszámok, különlegesen saját gyárából, mint: marók,
csavarmentők, csavarmentők, furók, csigafűrő, cső-
csavartesző, csővágó, csőszúró stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

4070

Gőzekék

utcai lokomotívok,
gőzcséplőgépek hajtására a **főhercegi vasművekből.** A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szives tudakozódások

Erzherzogliche Camerei-Direction

in Teschen in Schlesien, czímen.

4091

Mezőgazdasági czélokra mint hajtóerő kiváló gyárt-
mánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbizto-
sabb gőzgép. — Helyettesít minden
gőzgépet és locomobilt. Cséplésre és
minden egyéb gazdasági gép hajtá-
sára a legalkalmasabb. — Fűthető
szénnel, fával, cserrel és minden
egyéb hulladékkal. Minden nagyság-
ban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30
lőerőig gyártjuk.

